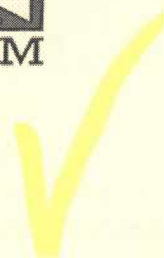

Πανεπιστήμιο Αθηνών
Εργαστήριο Ευρωπαϊκής
Ενοποίησης και Πολιτικής
(ΕΕΕΠ)
eep.pspa.uoa.gr
Email: newsletter_eep@pspa.uoa.gr
Τηλ: 2103689535.

Ελληνικό Κέντρο
Ευρωπαϊκών Μελετών

Ενημερωτικό Δελτίο

για τις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τεύχος 45, Νοέμβριος 2008.

ΚΩΔΙΚΟΣ: 6029

Π. Καζάκος, «Διεθνής κρίση και εσωτερικές μεταρρυθμίσεις»	3
Επισκόπηση	4
Φάκελος: Η οικονομική κρίση, η Ε.Ε. και το G20	9
Παρακολούθηση των εκθέσεων διεθνών οργανισμών, μη κυβερνητικών οργανώσεων και της επιστημονικής έρευνας για την ελληνική οικονομία και την Ε.Ε. - Τριμηνιαία έκθεση για την ευρωζώνη.	21
Τύπος - Ελληνικός - Ξένος	24
Τεκμηρίωση - Επισκόπηση Έρευνας. - Τεκμηρίωση.	26
Εκδηλώσεις	29

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΕΕΕΠ)
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης
Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών**

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το Εργαστήριο έχει ως αποστολή ανάμεσα σε άλλα:

- τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο,
- τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό και
- τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή προγράμματα

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Πάνος Καζάκος

Υπεύθυνη Ερευνητικής και Διαχειριστικής Στήριξης Εργαστηρίου: Κλεοπάτρα Ματσουκά

Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινιζέλης, Λ. Τσούκαλης, Κ. Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνου, Ε. Δούση, Κ. Μπότσιου

Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
(EKEM), Ξενοφώντος 4, 105 57 Αθήνα**

Το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (EKEM) ιδρύθηκε το 1988. Είναι Κρατικό Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και εποπτεύεται από το Υπουργείο Εξωτερικών. Κύρια αποστολή του EKEM είναι η προαγωγή της μελέτης των ευρωπαϊκών θεμάτων. Το Κέντρο αποτελεί συμβουλευτικό βραχίονα του Υπουργείου Εξωτερικών καθώς και φορέα παραγωγής καινοτόμων ιδεών και ρεαλιστικών προτάσεων στην προσπάθεια διαμόρφωσης και εφαρμογής μιας ολοκληρωμένης και συνεκτικής ευρωπαϊκής πολιτικής στη χώρα μας. Το EKEM είναι, επίσης, επιφορτισμένο με την ενημέρωση των Ελλήνων πολιτών σχετικά με τη λειτουργία και τις δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ταυτόχρονα, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου, αναλαμβάνοντας σειρά πρωτοβουλιών μετεκπαίδευσης και δια βίου μάθησης, πάντοτε σε ζητήματα ευρωπαϊκών πρακτικών και διακυβέρνησης. Το Κέντρο διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο και το ερευνητικό έργο του εποπτεύεται από Επιστημονικό Συμβούλιο που αποτελείται από δεκατρία μέλη.

Πρόεδρος Δ.Σ. & Γενικός Διευθυντής: Ι. Κοφίνης, Αντιπρόεδρος Δ.Σ.: Κ. Υφαντής, Γραμματέας: Α. Παπασταύρου, Ταμίας: Π. Λιαργκόβας, Μέλη Δ.Σ.: Σ. Ευσταθιάδης, Σ. Κουνενάκη-Εφραϊμογλου, Γ. Χριστονάκης.

Μηνιαία Έκδοση

Ιδιοκτήτης: Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα
Εκδότης: Πάνος Καζάκος, Διευθυντής Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής
Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα

Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου: Καθηγητής Π. Κ. Ιωακειμίδης
Συντακτική ομάδα: Δρ. Άννα Βαλλιανάτου (υπεύθυνη σύνταξης), Κλεοπάτρα Ματσουκά.

Στο τεύχος αυτό συνεργάστηκε επίσης η Μάρω Λαγκαδινού.

Για τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια: 2103689535, newsletter_eeep@pspa.uoa.gr

Η έκδοση γίνεται σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (EKEM).

Π. Καζάκος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Διευθυντής ΕΕΕΠ

«Διεθνής κρίση και εσωτερικές μεταρρυθμίσεις.»

Το σημερινό σχόλιο δημοσιεύεται ενώ βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη η χρηματοπιστωτική κρίση και οι περισσότερες οικονομίες αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο μιας ύφεσης ή έχουν περιέλθει σε ύφεση. Αναμφίβολα, η κρίση ρίχνει βαριά σκιά και στη χώρα μας: Οι ρυθμοί μεγέθυνσης θα υποχωρήσουν το 2009 (όπως άλλωστε προβλέπει ο νέος Προϋπολογισμός) με αποτέλεσμα να προκληθούν νέες πιέσεις στη δημόσια οικονομία και στην αγορά εργασίας. Γενικά, όμως, αναμένεται ότι οι επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας θα είναι συγκριτικά καλύτερες από εκείνες άλλων μελών της Ευρωζώνης.

Η συγκυρία μας ανάγκασε να στρέψουμε την προσοχή μας στη βραχεία περίοδο: Τι κάνουμε τώρα; Πως «θωρακίζεται» η οικονομία ώστε να περιορισθούν οι επιπτώσεις της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης και οικονομικής ύφεσης στην πραγματική οικονομία, δηλαδή σε παραγωγή και απασχόληση; Είναι λογικό ότι τίθενται τέτοια ερωτήματα, γιατί πρόκειται για τη μεγαλύτερη κρίση μετά το 1929.

Η ελληνική κυβέρνηση εξήγγειλε σειρά μέτρων και πέρασε νόμο για τη στήριξη των τραπεζών τον Νοέμβριο 2009. Θα δούμε σύντομα πως θα λειτουργήσουν. Σημειώνω μόνο ότι σε γενικές γραμμές οι κινήσεις της δεν βρίσκονται εκτός του πλαισίου που διαμορφώθηκε στην ΕΕ και σε άλλους διεθνείς θεσμούς.

Εν τούτοις, ακόμη και στις σημερινές συνθήκες που απαιτούν άμεσους ή βραχυχρόνιους χειρισμούς, η συζήτηση για τις μεταρρυθμίσεις παραμένει, κατά τη γνώμη μου, επίκαιρη για πολλούς λόγους:

Πρώτον, ορισμένες μεταρρυθμίσεις μπορεί να αποτελέσουν μέρος της αντικυκλικής πολιτικής και να μειώσουν τις επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής κρίσης στην πραγματική οικονομία, π.χ. απλοποιώντας τις διοικητικές διαδικασίες χρηματοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, εξαλείφοντας διοικητικά εμπόδια σε τομείς όπου υπάρχει μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον όπως οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, μειώνοντας ελλείμματα σε μερικές κρίσιμες ΔΕΚΟ ώστε να μειωθεί η πίεση για νέους φόρους κλπ.

Δεύτερον, πράγμα σημαντικότερο, οι κίνδυνοι για την ελληνική οικονομία- για μια διατηρήσιμη δημοσιονομική κατάσταση και επίσης διατηρήσιμη ανάπτυξη- προέρχονται λιγότερο από την χρηματοπιστωτική κρίση και περισσότερο από τη φθίνουσα ανταγωνιστικότητα όπως τη διαπιστώνουν όλες σχεδόν οι αναλύσεις.

Οι περισσότερες μεταρρυθμίσεις αφορούν στην ανταγωνιστικότητα και αποδίδουν, από τη φύση τους, μακροχρόνια.

Με άλλα λόγια, η τρέχουσα χρηματοπιστωτική κρίση δεν πρέπει να αποσπάσει την προσοχή μας μακριά από το ζήτημα των μεταρρυθμίσεων (ή, αν θέλετε, του θεσμικού εκσυγχρονισμού) που έχει τεθεί από την περασμένη δεκαετία.

Βέβαια, μεταρρυθμίσεις πραγματοποιήθηκαν στα χρόνια που πέρασαν – πριν και μετά την κυβερνητική αλλαγή του 2004. Ο απολογισμός από το 1996 ως σήμερα δεν είναι κακός. Θα μπορούσε να είναι καλύτερος και, πιθανόν, αυτό επιβάλλουν οι συνθήκες. Αλλά οι μεταρρυθμίσεις προσκρούουν συχνά σε ανυπέρβλητα εμπόδια- κυρίως πολιτικά.

Σε όλες τις δυτικές χώρες (συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας) αντιπαράθενται διαφορετικές αντιλήψεις τόσο για την αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης, όσο και για τη φύση και την έκταση των μεταρρυθμίσεων.

Π.χ. σε σχέση με την κρίση, άλλοι ζητούν αύξηση των κρατικών δαπανών και άλλοι μείωση των φόρων, άλλοι αναδιανομές ευρείας κλίμακας και άλλοι απλά την δημιουργία προϋποθέσεων για να λειτουργούν ομαλά οι αγορές. Οι διαφορετικές συνταγές υποκρύπτουν, συχνά, βαθύτερες διαφορές για τον ρόλο του κράτους και των αγορών. Σε γενικές γραμμές το ίδιο ισχύει και για τις μεταρρυθμίσεις. Εν τούτοις, σε σχέση με τις τελευταίες, είχε διαμορφωθεί μια, ας πούμε, «ευρωπαϊκή συναίνεση» που συνοψίστηκε στη Στρατηγική της Λισαβόνας (ΣτΛ). Θα είχε ενδιαφέρον να δούμε αν η τωρινή κρίση θα την επηρεάσει π.χ. δίνοντάς της νέα ώθηση!

Οι μεταρρυθμίσεις αφορούν κατά κύριο λόγο στην πλευρά της παραγωγής, της προσφοράς. Στόχος τους είναι η ικανότητα της οικονομίας να παράγει και να πωλεί προϊόντα και υπηρεσίες στις διεθνείς αγορές. Τα μέσα: Νέοι κανόνες του παιγνιδιού, νέοι θεσμοί, νέα συστήματα κινήτρων και αντικινήτρων. Γνωρίζω ότι όλα αυτά θέτουν ζητήματα αξιών και ρεαλιστικών δυνατοτήτων, ενώ προκαλούν συναγερμό σε κρατικοδίαιτα πνεύματα.

Αλλά, η νοσταλγία δεν είναι η καλύτερη πυξίδα για το μέλλον.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ

Οι διαπραγματεύσεις της Ιρλανδίας με τους εταίρους.

Οι συζητήσεις της Ιρλανδίας με τους άλλους ευρωπαίους εταίρους εντείνονται και αφορούν μια σειρά από ζητήματα, όπως είναι οι εκπτώσεις, η ουδετερότητα και η φορολογία. Σύμφωνα με σχετική έρευνα του Ευρωβαρόμετρου, η απειλή της παραδοσιακής ουδετερότητας της Ιρλανδίας από την αυξανόμενη στρατικοποίηση της Ε.Ε. είναι ο βασικός λόγος της απόρριψης της Συνθήκης της Λισσαβόνας από τον Ιρλανδικό λαό. Σύμφωνα με την ίδια έρευνα, το ζήτημα των εκπτώσεων και η απώλεια της αρχής του ενός Επιτρόπου ανά κράτος μέλος αποτελεί εξίσου σημαντικό λόγο για την απόρριψη της Συνθήκης. Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με έρευνα των Ιρλανδικών Times, το 43% του

Ιρλανδικού λαού θα ψήφιζε θετικά εάν η Ε. Επιτροπή διατηρούσε και τους 27 Επιτρόπους της. Ο Ιρλανδός υπουργός εξωτερικών Micheál Martin δήλωσε (17/11/2008) ότι η Ιρλανδία διαπραγματεύεται με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες σχετικά με τη βιωσιμότητα της διατήρησης της αρχής του ενός Επιτρόπου ανά κράτος μέλος. Επεσήμανε ότι το ζήτημα της αντιπροσώπευσης όλων των κρατών μελών στην Επιτροπή εμπεριέχει την ιδέα όλων των ανθρώπων να είναι γύρω από ένα τραπέζι. Ο υπουργός εξωτερικών δήλωσε ότι η κυβέρνηση της Ιρλανδίας θα αποφασίσει αν θα διοργανώσει ένα δεύτερο δημοψήφισμα τις επόμενες μέρες. Υπογράμμισε ότι πριν ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση είναι σημαντικό όλα αυτά τα ζητήματα να συζητηθούν με τα άλλα κράτη μέλη. Τόνισε ότι σε παρόμοιες περιπτώσεις, όπως ήταν με τους Δανούς και τους Γάλλους, η Ε. Επιτροπή ενεπλάκη και

κατάφερε να βρει λύσεις στα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους. Οι υποστηρικτές του στρατοπέδου του «όχι» δήλωσαν ότι η Ιρλανδία θα πρέπει να πάει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου με την πρόθεση να διαπραγματευθεί για μια καλύτερη συμφωνία που θα περιλαμβάνει έναν όρο για την κοινωνική πρόοδο, για την ενδυνάμωση του βέτο για τις δημόσιες υπηρεσίες, τη φορολογία, το διεθνές εμπόριο, την εξασφάλιση όλων των πλευρών των κοινών πολιτικών εξωτερικής πολιτικής και άμυνας και τη διατήρηση της αρχής ενός Επιτρόπου ανά κράτος-μέλος. Επισημάνθηκε μάλιστα ότι δεν είναι εφικτό να αλλάξει ούτε ένα κόμμα από τη Συνθήκη της Λισσαβόνας, γιατί διαφορετικά θα πρόκειται για μια νέα Συνθήκη που θα πρέπει να επικυρωθεί εκ νέου. Κατά συνέπεια, μόνο διακηρύξεις μπορούν να προστεθούν, οι οποίες διαφέρουν από τα πρωτόκολλα καθώς δεν αποτελούν νομικά μέρος της Συνθήκης.

Σουηδία: το 23^ο κράτος που ενέκρινε τη Συνθήκη της Λισσαβόνας

Το κοινοβούλιο της Σουηδίας υιοθέτησε τη Συνθήκη της Λισσαβόνας (20/11/2008). Αναλυτικά η Συνθήκη της Λισσαβόνας εγκρίθηκε με 243 ψήφους υπέρ, 39 κατά, 13 αποχές και 54 ευρωβουλευτές να απουσιάζουν. Όπως επισημάνθηκε από αξιωματούχο του αριστερού κόμματος Hans Linde, πρόκειται για τη μετακίνηση εξουσίας παρομοιάζοντας την υπάρχουσα Συνθήκη με τα τέρας του Φρανκενστάιν. Σύμφωνα με δηλώσεις της Cecilia Malmstrom, υπουργού αρμόδιας για τις ευρωπαϊκές

υποθέσεις, η Σουηδία επηρεάζεται άμεσα από τη μη υιοθέτηση της Συνθήκης της Λισσαβόνας, αναφερόμενη στην απώλεια εδρών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο πλαίσιο της υπάρχουσας Συνθήκης της Νίκαιας. Τέλος, στη Τσεχία αναμένεται η απόφαση του συνταγματικού δικαστηρίου στο τέλος Νοεμβρίου πριν από τη διενέργεια δημοψηφίσματος. Επιπλέον και το Γερμανικό συνταγματικό δικαστήριο θα αποφανθεί σχετικά στις αρχές του 2009. Υπενθυμίζεται ότι ο Πολωνός Πρόεδρος αρνήθηκε να υπογράψει τη Συνθήκη της Λισσαβόνας μέχρι να την επικυρώσει η Ιρλανδία.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ένωση για τη Μεσόγειο: καθορίστηκε η διακυβέρνηση της διαδικασίας.

Η υπουργική διάσκεψη της διαδικασίας της Βαρκελώνης: Ένωση για τη Μεσόγειο που έλαβε χώρα στη Μασσαλία (3-4/11/2008) υπό την Προεδρία των υπουργών εξωτερικών της Γαλλίας και της Αλγερίας Bernard Kouchner και Ahmed Aboul αντίστοιχα υιοθέτησε μια διακήρυξη για τη διακυβέρνηση, τα σχέδια και τον πολιτικό περιφερειακό διάλογο. Καθορίστηκε η διακυβέρνηση της διαδικασίας, κυρίως αναφορικά με το ρόλο και τη λειτουργία της γραμματείας με καθήκον την εφαρμογή των συγκεκριμένων προγραμμάτων στους τομείς: θαλάσσια ασφάλεια, οικονομία, ενέργεια, μεταφορές, γεωργία, αστική ανάπτυξη και περιβάλλον. Οι νέοι θεσμοί θα θέσουν σε εφαρμογή τις μεγάλες αρχές που ορίστηκαν στη Σύνοδο Κορυφής στο Παρίσι (13/7/2008) ακολουθώντας τη τάση

για μια πιο ισορροπημένη διαχείριση και μια πιο ισορροπημένη συνεργασία στην περιοχή της Μεσογείου. Αυτή η νέα μορφή διακυβέρνησης θα ενισχύσει το αίσθημα του «ανήκειν» σε όλα τα μέλη της διαδικασίας. Οι υπουργοί εξωτερικών κατέληξαν σε μια ομόφωνη συμφωνία αναφορικά με τη συμμετοχή της αραβικής λίγκας σε όλες τις συναντήσεις και σε όλα τα επίπεδα. Το πρόγραμμα εργασίας της Ένωσης για το 2009 καθορίστηκε. Οι συναντήσεις που θα πραγματοποιηθούν τον επόμενο χρόνο θα επιτρέψουν την εφαρμογή συγκεκριμένων προγραμμάτων περιφερειακού χαρακτήρα και στους έξι τομείς που είχαν καθορισθεί στη Σύνοδο Κορυφής στο Παρίσι. Αναφορικά με τον πολιτικό σχεδιασμό, οι υπουργοί υπογράμμισαν τη σημασία της πρωτοβουλίας για την αραβική ειρήνη και υπενθύμισαν την υποστήριξη τους στη διαδικασία της Αννάπολης καθώς και στον έμμεσο διάλογο μεταξύ Ισραήλ και Συρίας. Επιπλέον, χαιρέτισαν την καθιέρωση των διπλωματικών σχέσεων μεταξύ Συρίας και Λιβάνου. Σε συνέχεια αυτής της συνάντησης, πραγματοποιήθηκε στη Μασσαλία ένα φόρουμ ανταλλαγής και διαλόγου με τη συμμετοχή των κύριων παραγόντων της πολιτιστικής ευρωμεσογειακής δράσης.

Αποφασίστηκε ότι η έδρα της Ένωσης για τη Μεσόγειο θα βρίσκεται στη Βαρκελώνη και ότι ένας γενικός γραμματέας θα προεδρεύει της γραμματείας με πέντε αντιπροέδρους (από τη Ελλάδα, την Ιταλία, τη Μάλτα, το Ισραήλ και την Παλαιστινιακή Αρχή). Σύμφωνα με δηλώσεις του Γάλλου υπουργού εξωτερικών Bernard Kouchner

ενδεχομένως να προστεθεί ένας έκτος αναπληρωματικός γραμματέας, ύστερα από αίτημα της Τουρκίας. Επισημάνθηκε ότι τα αποτελέσματα της συνάντησης είναι θετικά και μόνο λόγω του ότι το Ισραήλ δέχθηκε να είναι η Παλαιστινιακή αρχή παρούσα στις συναντήσεις της Ένωσης για τη Μεσόγειο. Σε αντάλλαγμα για τη θέση του αναπληρωτή γραμματέα, το Ισραήλ δέχθηκε να είναι η Αραβική λίγκα παρούσα σε όλες τις συναντήσεις της Ένωσης, χωράς δικαίωμα ψήφου. Πέρα από τη Βαρκελώνη, και η Βαλέτα και η Τυνησία ήταν υποψήφιες πόλεις για την έδρα της Ένωσης για τη Μεσόγειο. Η Τυνησία απέσυρε την υποψήφια της ενώ η Βαλέτα δε συγκέντρωσε αρκετή στήριξη.

Επισημαίνεται, όμως, ότι μέρος της ακαδημαϊκή κοινότητας παραμένει επιφυλακτικό αναφορικά με την Ένωση για τη Μεσόγειο. Σε σχετικό συνέδριο που διοργανώθηκε (4/11/2008) στο πλαίσιο της Αραβικής εβδομάδας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επισημάνθηκε ότι η ισορροπία δυνάμεων στην Ένωση για τη Μεσόγειο πάσχει. Σχολιάστηκε ότι αν επιθυμούμε μια κοινή προεδρία θα πρέπει πραγματικά να πρόκειται για ένα κοινό σχέδιο, με διάλογο μεταξύ των δύο πλευρών και κοινή προετοιμασία. Οι χώρες της Μεσογείου δε συμμετείχαν στην θεσμοθέτηση του προγράμματος. Επιπροσθέτως, όλοι οι συμμετέχοντες στο συνέδριο θεωρούν σημαντικό μειονέκτημα ότι η Ένωση για τη Μεσόγειο δεν περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα τη στιγμή που οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις καταγγέλλουν σειρά παραβιάσεων σε χώρες μέλη της νέας

Ένωσης. Τέλος, ως αρνητικό στοιχείο, επισημάνθηκε και η έλλειψη συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στη διαδικασία.

ΚΟΣΣΟΒΟ

Συνεχίζουν τα προβλήματα για την εγκατάσταση της EULEX.

Μεγάλα προβλήματα φαίνεται να αντιμετωπίζει ακόμα η ΕΕ σχετικά με την εγκατάσταση της EULEX στο Κόσσοβο. Η Πρίστινα αντιδρά έντονα στο συμβιβασμό μεταξύ Σερβίας, Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την αποστολή της EULEX στο Κόσσοβο και η θέση της αυτή δεν πρόκειται να αλλάξει, ανέφερε στις 16 Νοεμβρίου ο Πρωθυπουργός του Κοσσόβου Hashim Thaci. Το Κόσσοβο δεν θα κάνει πίσω. Το πρόβλημα δεν είναι η αποστολή της δύναμης αλλά συγκεκριμένα μέρη που χρειάζονται αλλαγή. Στο Κόσσοβο υπάρχει ομοφωνία σε αυτό το θέμα και αυτές τις θέσεις θα υπερασπιστεί η ηγεσία ως το τέλος. Η EULEX θα πρέπει να είναι στο Κόσσοβο μέχρι το τέλος του χρόνου, αλλά η αποστολή της έχει ήδη καθυστερήσει αρκετές φορές λόγω αντίστασης που έφερε η Σερβία. Στη Σερβία υπήρχε έντονη ανησυχία ότι η αποστολή της EULEX θα σήμανε και την αυτόματη αναγνώριση του Κοσσόβου ως ανεξάρτητο κράτος. Έτσι λοιπόν, κάτω από την πίεση του Βελιγραδίου, τα Ηνωμένα Έθνη παρουσίασαν στις αρχές Νοεμβρίου στην ηγεσία του Κοσσόβου ένα νέο σχέδιο έξι σημείων, σύμφωνα με το οποίο η EULEX θα είναι ουδέτερη ως προς το θέμα της αναγνώρισης. Επιπλέον, στις περιοχές με έντονο το Σερβικό στοιχείο η εξουσία θα ασκείται από τον ΟΗΕ και όχι από την

ΕΕ. Η Πρίστινα θεωρεί πως το σχέδιο αυτό έρχεται σε αντίθεση με τα συμφέροντα της και υποστηρίζει ότι πρόκειται για συμφωνία ΟΗΕ και Βελιγραδίου, την ώρα που το Κόσσοβο δεν είχε καμμία απολύτως συμμετοχή. Ο ίδιος ο Πρωθυπουργός ανέβασε τους τόνους λέγοντας ότι η εποχή που λαμβάνονταν αποφάσεις για το Κόσσοβο χωρίς το Κόσσοβο ανήκει στο παρελθόν. Περίπου 15 κοινωνικές οργανώσεις και μη-κυβερνητικοί οργανισμοί διαδήλωσαν στην Πρίστινα μόλις έγινε γνωστό το νέο σχέδιο, ενώ οι δηλώσεις του Κοσσοβάρου Πρωθυπουργού έγιναν μόλις μία μέρα μετά την επίθεση στα γραφεία της ΕΕ στο Κόσσοβο. Η Γαλλική Προεδρία έσπευσε αμέσως να καταδικάσει την βομβιστική ενέργεια και να υπενθυμίσει την αφοσίωση της ΕΕ στο Κόσσοβο μέσω της EULEX. Παρόλο που το νέο σχέδιο και η βομβιστική επίθεση έλαβαν χώρα με διαφορά λίγων ημερών, η Πρίστινα αποκλείει κάθε πιθανότητα τα δύο γεγονότα να σχετίζονται μεταξύ τους. Σύμφωνα με δηλώσεις του Προέδρου του Κοσσόβου Fatmir Sejdiu, μόνο οι εχθροί του Κοσσόβου μπορούν να συνδέσουν τα δύο γεγονότα, ενώ τόνισε ότι το περιστατικό δεν επηρεάζει καθόλου την φιλο-Ευρωπαϊκή πολιτική του Κοσσόβου.

Σχετικά με την βομβιστική επίθεση, τρεις Γερμανοί συνελήφθησαν την Τετάρτη 19 Νοεμβρίου με την κατηγορία ότι είναι πράκτορες της Γερμανικής Μυστικής Υπηρεσίας. Οι τρεις άντρες, σύμφωνα με δημοσιεύματα του περιοδικού *Der Spiegel* και της εφημερίδας *Sueddeutsche Zeitung* είναι όντως πράκτορες των Γερμανικών

Μυστικών Υπηρεσιών. Οι Γερμανοί συνελήφθησαν από την αστυνομία του Κοσσοβό και θεωρούνται ύποπτοι για την βομβιστική επίθεση στα κεντρικά γραφεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 14 Νοεμβρίου. Στην επίθεση αυτή δεν υπήρξαν απώλειες σε ανθρώπινες ζωές ή τραυματισμοί ενώ παραμένει άγνωστο γιατί οι Γερμανοί επιτέθηκαν στο συγκεκριμένο κτίριο. Οι ύποπτοι βρίσκονταν στο Κόσσοβο ως απλοί πολίτες με αποτέλεσμα να μην τίθεται θέμα ασυλίας τους. Κανείς από τους τρεις δεν βρισκόταν εκεί με την ιδιότητα του διπλωμάτη, του αστυνομικού, του στρατιώτη ή του ειδικού εντεταλμένου. Οι ίδιοι υποστηρίζουν ότι βρέθηκαν στο σημείο της επίθεσης με σκοπό να εκτιμήσουν τις ζημιές και ότι δεν έχουν καμμία απολύτως σχέση με την επίθεση. Παρόλα αυτά, ο ένας ομολόγησε στην αστυνομία ότι δούλευε για την Γερμανική Μυστική Υπηρεσία. Γερμανός αξιωματούχος

όταν ρωτήθηκε σχετικά με το θέμα αρνήθηκε να κάνει δηλώσεις για την πιθανή εμπλοκή των Μυστικών Υπηρεσιών της Γερμανίας στο Κόσσοβο και πρότεινε να συνεχιστούν οι έρευνες. Την ίδια ώρα όμως, το θέμα φαίνεται να απασχολεί ιδιαίτερος την αντιπολίτευση, η οποία ζήτησε από την κυβέρνηση την σύσταση ειδικής επιτροπής για τη διαλεύκανση της υπόθεσης.

ΦΑΚΕΛΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ, Ε.Ε. ΚΑΙ G20

Η προετοιμασία της Ε.Ε. για τη συνάντηση του G20.

Σε άτυπη συνάντησή τους (7/11/2008), τα 27 κράτη-μέλη της Ε.Ε. εκπόνησαν μια κοινή θέση εν όψει της διεθνούς Συνόδου Κορυφής που έλαβε χώρα στην Ουάσιγκτον στις 15 Νοεμβρίου 2008. Οι Ευρωπαίοι ηγέτες συμφώνησαν σε κοινές αρχές για την οικοδόμηση ενός νέου διεθνούς οικονομικού συστήματος υπογραμμίζοντας ότι η Σύνοδος Κορυφής στην Ουάσιγκτον θα λάβει τις ουσιαστικές αποφάσεις. Οι ευρωπαίοι ηγέτες επεσήμαναν ότι τα μέτρα που θα συμφωνηθούν στην Ουάσιγκτον θα πρέπει να εφαρμοσθούν μέσα σε 100 μέρες με αφετηρία την 15^η Νοεμβρίου. Σε ένα κοινό ανακοινωθέν, οι 27 ηγέτες συμφώνησαν να συζητήσουν τα ακόλουθα θέματα στη Σύνοδο Κορυφής στην Ουάσιγκτον:

- Καταχώριση και εποπτεία των υπηρεσιών.
- Υιοθέτηση αρχών για την διασφάλιση της σύγκλισης των λογιστικών δεδομένων.
- Λήψη απόφασης για το ότι κανένα τμήμα της αγοράς, κανένας οικονομικός θεσμός και κανένας χώρος δε θα πρέπει να μην είναι αντικείμενο κανονισμού.
- Καθιέρωση κωδικών συμπεριφοράς για την αποφυγή ανάληψης υπερβολικού ρίσκου στον οικονομικό τομέα.
- Να δοθεί στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο η πρωταρχική ευθύνη και οι απαραίτητοι πόροι για να προτείνει τα μέτρα που θα αποκαταστήσουν την εμπιστοσύνη και τη σταθερότητα στο διεθνές οικονομικό σύστημα.

Οι ηγέτες της Ε.Ε. συμφωνούν επίσης ότι είναι αναγκαίο να δούμε πέραν της οικονομικής κρίσης και να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της επιδείνωσης της οικονομική κατάσταση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέλαβε το έργο να υποβάλει προτάσεις προς αυτήν την κατεύθυνση πριν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου.

Σε άλλη παράγραφο του Κοινού Ανακοινωθέντος αναφέρεται ότι η ενότητα της Ε.Ε. θα πρέπει να αντανakλάται στην αποτελεσματική ενημέρωση για την οικονομική πολιτική με την οποία το κάθε κράτος μέλος αντιμετωπίζει την υπάρχουσα κατάσταση. Επισημαίνεται ότι προκειμένου να παραστεί και η Ισπανία στη συνάντηση G20 στην Ουάσιγκτον (στην οποία είχαν προσκληθεί μόνο τέσσερα κράτη μέλη της Ε.Ε., το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία, η Γερμανία και η Ιταλία) η Γαλλία, η οποία είχε δύο θέσεις στη συνάντηση G20 ως προεδρεύουσα της Ε.Ε. και ως μια μεγάλη βιομηχανική χώρα, παραχώρησε τη μία θέση της στην Ισπανία.

Παρουσιάζοντας τα αποτελέσματα της Συνόδου Κορυφής ο Γάλλος Πρόεδρος Nicolas Sarkozy τα περιέγραψε ως σημαντικά και φιλόδοξα. Παραδέχθηκε ότι οι συζητήσεις δεν ήταν εύκολες καθώς ορισμένες χώρες είχαν εκφράσει διαφορετικές απόψεις σχετικά με τη διατύπωση στο Ανακοινωθέν. Για παράδειγμα, η Σουηδία, σύμφωνα με το **EurActiv**, η οποία δε συμμετέχει στην ευρωζώνη, ήθελε να κερδίσει "*droit de regard*", αίτημα το οποίο τελικά δεν έγινε δεκτό.

Ο Πρόεδρος της Ε. Επιτροπής José Manuel Barroso συνεχάρη τον Nicolas Sarkozy για την επιτυχή οικοδόμηση συναίνεσης γύρω από μια κοινή θέση της Ε.Ε. Δήλωσε ότι η Σύνοδος Κορυφής της Ουάσιγκτον δεν μπορεί να αποτύχει και εξέφρασε την ελπίδα να

είναι μια ιστορική συνάντηση. Τόνισε ότι οι Ευρωπαίοι ηγέτες συμφώνησαν αυτές οι μεταρρυθμίσεις του διεθνούς οικονομικού συστήματος να ενσωματωθούν σε μια ευρύτερη σειρά προκλήσεων του 21^{ου} αιώνα, τις οποίες είμαστε αποφασισμένοι να αντιμετωπίσουμε: διατροφική ασφάλεια, αντιμετώπιση της φτώχειας, αντιμετώπιση των κλιματολογικών αλλαγών και προώθηση του ελεύθερου εμπορίου με την ταχεία σύναψη του γύρου Doha.

G20: Δεν υπήρξε «επανίδρυση του καπιταλισμού».

Στη συνάντηση του G20 (οι χώρες του G7, η Ε.Ε. και 12 σημαντικές οικονομικές δυνάμεις- Αργεντινή, Αυστραλία, Βραζιλία, Κίνα, Ινδία, Ινδονησία, Μεξικό, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Νότια Αφρική, Νότια Κορέα και Τουρκία) που έγινε στην Ουάσιγκτον στις 15 Νοεμβρίου 2008 δεν υπήρξε συμφωνία για ένα συντονισμένο σχέδιο οικονομικής ενίσχυσης για την ανάκαμψη της οικονομίας. Οι ηγέτες δήλωσαν ότι θα αναλάβουν τους επόμενους τέσσερις μήνες μια σειρά από βήματα για να υποστηρίξουν την παγκόσμια οικονομία και για να σταθεροποιήσουν τις οικονομικές αγορές. Συμφώνησαν σε ένα νέο κανονισμό των τραπεζών και των ασφαλιστικών εταιριών, χωρίς να υπάρχει νέο παγκόσμιο σχέδιο. Δεν υπήρξε, επίσης, συμφωνία για συντονισμένες φορολογικές περικοπές και κυβερνητικές δαπάνες προκειμένου να δοθεί οικονομική ώθηση, δεδομένης της κατάστασης. Τα τελικά συμπεράσματα του G20 δεν οδήγησαν στην οικοδόμηση ενός «επανιδρυμένου καπιταλισμού», όπως ζητούσε ο Προεδρεύων της Ε.Ε. Nicolas Sarkozy. Επισημαίνεται ότι αυτή η συνάντηση, ανεξαρτήτως αποτελέσματος, είναι ιστορικής σημασίας: συγκεντρώθηκαν αναπτυσσόμενες οικονομίες, όπως είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, η Ιαπωνία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γερμανία αλλά και αναπτυσσόμενες δυνάμεις, όπως είναι η Κίνα, η Ινδία, η Αργεντινή και η Βραζιλία. Επιπλέον, το G20 αποτελεί το 85% της παγκόσμιας οικονομίας και τα δύο τρίτα του παγκόσμιου πληθυσμού.

Οι ηγέτες του G20 ζήτησαν από τους υπουργούς οικονομικών να αρχίσουν να εργάζονται για την ευθυγράμμιση των διεθνών λογιστικών δεδομένων, για την αναθεώρηση της πρακτικής των πληρωμών που ενθαρρύνει την ανάληψη κινδύνου και τη σύνταξη του κατάλληλου κανονισμού για τους οικονομικούς θεσμούς, συμπεριλαμβανομένου των υπηρεσιών αξιολόγησης. Θα πρέπει να εφαρμοσθεί στις αγορές μια πιο ισχυρή επίβλεψη των διασυνοριακών εταιριών, θεσμοθετώντας εποπτικές ομάδες για όλους τους διασυνοριακούς θεσμούς. Επιπλέον, το G20 συμφώνησε οι αναδυόμενες οικονομίες να έχουν μεγαλύτερο λόγο στους κύριους οικονομικούς θεσμούς. Επεσήμαναν ότι το Forum Οικονομικής Σταθερότητας, μια ομάδα που αποτελείται από σημαντικές οικονομικές αρχές- πρέπει να διευρυνθεί επειγόντως και να περιλαμβάνει περισσότερες αναδυόμενες οικονομίες.

«... Το αναλυτικό κείμενο που υιοθέτησαν οι είκοσι ηγέτες ανοίγει όμως δρόμους.

Πρώτον, η διάγνωση: Στα βασικά αίτια της κρίσης αναγνωρίζονται οι κακές πρακτικές των μανάτζερ, οι ανεπάρκειες των ρυθμιστικών και εποπτικών αρχών, κυβερνητικές ευθύνες και λανθασμένες μακροοικονομικές πολιτικές. Μπορεί οι ΗΠΑ να μην κατονομάζονται ρητά, είναι όμως σαφές ότι εκεί στρέφεται πρώτιστα η κριτική. Δεύτερον, υπογραμμίζεται η άμεση ανάγκη συντονισμένης δημοσιονομικής τόνωσης της παγκόσμιας οικονομίας για την ανάσχεση της ύφεσης. Συνολικές μειώσεις φόρων και πρόσθετες δημόσιες δαπάνες στο ύψος του 2% του παγκόσμιου ΑΕΠ εισηγήθηκε ο

γενικός διευθυντής του ΔΝΤ Ντομινίκ Στρος-Καν. Ένα μεγάλο πρώτο βήμα έκανε η Κίνα, είναι βέβαιο ότι με τη νέα διοίκηση Ομπάμα οι ΗΠΑ θα ακολουθήσουν και μένει το ερώτημα, αν η Ευρώπη θα επιβεβαιώσει τον Φίσερ, συνεχίζοντας να κοιμάται κάτω από το πάπλωμα του Συμφώνου Σταθερότητας. Τονίζεται άλλωστε ότι πρέπει να αυξηθούν οι πόροι του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας, όπου η Ιαπωνία διέθεσε αμέσως 100 δισ. δολάρια. Τρίτον, λεπτομερώς περιγράφονται ενέργειες που απαιτούνται στο παγκόσμιο χρηματοοικονομικό σύστημα, σε δύο φάσεις: έως το τέλος Μαρτίου και πιο μεσοπρόθεσμα. Μέχρι τον Απρίλιο, όταν θα συνέλθει ξανά η Ομάδα των 20, ενδέχεται έτσι να έχει επιτελεστεί σημαντική προεργασία για την επιβαλλόμενη συνολική του μεταρρύθμιση. Τέταρτον, οι 20 δεσμεύθηκαν να αναβιώσουν την παγωμένη διαδικασία της Ντόχα για το διεθνές εμπόριο, κατανοώντας τις ολέθριες συνέπειες μιας επιστροφής στον προστατευτισμό ως αντίδραση στην κρίση, όπως είχε συμβεί τη δεκαετία του 1930. Παρόλες τις εκκλήσεις για καλύτερο κανονισμό, οι ηγέτες του G20 δεσμεύθηκαν να αποφύγουν την υπερβολική επιβολή κανονισμών, υποστηρίζοντας ότι αυτό θα ανέστελλε την οικονομική ανάπτυξη και τη ροή κεφαλαίων. Στην κοινή δήλωσή τους, δεσμεύθηκαν να μην θέσουν νέα εμπόδια στις επενδύσεις ή στο εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών. Οι ηγέτες του G20 συμφώνησαν να συναντηθούν πάλι με την ίδια σύνθεση τον Απρίλιο του επόμενου έτους...» (Ε. Παπαδάκη, «Ιστορική σύνοδος», ΤΑ ΝΕΑ, 19/11/2008).

Ο επικεφαλής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου Dominique Strauss-Kahn δήλωσε στο BBC ότι το ΔΝΤ ενδεχομένως θα χρειαστεί μεγαλύτερη χρηματοδότηση προκειμένου να διασώσει τις οικονομίες που είναι σε κίνδυνο. Ο Dominique Strauss-Kahn υπολόγισε τις ανάγκες για επιπλέον χρηματοδότηση του ΔΝΤ τουλάχιστον €80 δισ. ενώ υποστήριξε την ανάγκη μεγαλύτερης μείωσης των επιτοκίων. Επεσήμανε ότι, αν και σε ορισμένα μέρη του κόσμου, όπως είναι η Ιαπωνία και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, τα επιτόκια έχουν μειωθεί σημαντικά, δεν ισχύει το ίδιο σε άλλα, αναφερόμενος στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Η Ε.Ε. σε ύφεση.

Σύμφωνα με την Eurostat (14/11/2008), την περίοδο Ιουλίου-Σεπτεμβρίου 2008, οι 15 οικονομίες της ευρωζώνης σημείωσαν συνολική πτώση της τάξης 0,2% στο ΑΕΠ. Αυτό το ποσοστό είναι το ίδιο με το δεύτερο τρίμηνο του έτους σύμφωνα με τη Eurostat, γεγονός που οδήγησε την ομάδα των 15 μελών της ευρωζώνης σε ύφεση. Επισημαίνεται ότι στην ευρωζώνη σημειώνεται μια συνεχιζόμενη θετική τάση πτωτικού πληθωρισμού τον Οκτώβριο. Αναλυτικά, η Γερμανία που θεωρείται ότι ηγείται στον οικονομικό τομέα, σημείωσε μια πτώση της τάξης του 0,5% στο ΑΕΠ, όπως και η Ιταλία. Η Γαλλία σημείωσε μια χλιαρή ανάπτυξη της τάξης του 0,1% ενώ η Ισπανική οικονομία σημείωσε μια πτώση της τάξης του 0,2%. Εκτός ευρωζώνης, το Ηνωμένο Βασίλειο σημείωσε ποσοστό ανάπτυξης -0,5% το τρίτο τρίμηνο του 2008 με την Εσθονία να σημειώνει το χειρότερο ποσοστό ανάπτυξης (-1%). Από την άλλη πλευρά, την καλύτερη επίδοση σημείωσε η Σλοβακία (+1,5%). Στην Ε.Ε.-27 σημειώθηκε πτώση της τάξης του 0,2% τον τρίτο τρίμηνο του 2008, η πρώτη πτώση μετά τη διεύρυνση του 2004.

Σύμφωνα με την Eurostat, έχει σημειωθεί πτώση του πληθωρισμού στην ευρωζώνη. Συγκεκριμένα, τον Οκτώβριο ο πληθωρισμός ήταν 3,2% ενώ το Σεπτέμβριο ο πληθωρισμός ήταν 3,6%. Στην Ε.Ε.-27 ο πληθωρισμός σημείωσε πτώση, από 4,2% που ήταν το Σεπτέμβριο στο 3,7% τον Οκτώβριο. Παρ'όλη την πτωτική τάση του

πληθωρισμού, το ποσοστό παραμένει μεγαλύτερο του 2%, στόχος που έχει τεθεί από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Επισημαίνεται ότι η παρούσα ύφεση ωθεί την ΕΚΤ να μειώσει τα επιτόκια προκειμένου να συμβάλει στην ανάκαμψη της οικονομίας, γεγονός που επιδείνωσε τον αγώνα κατά του πληθωρισμού.

Γαλλία-Γερμανία: δεν υπήρξε συμφωνία για κοινές φορολογικές περικοπές.

Η Γαλλία και η Γερμανία απέκλεισαν το ενδεχόμενο κοινών φορολογικών περικοπών σε συνάντησή τους (24/11/2008), υπογραμμίζοντας τη δυσκολία της Ευρώπης να αναπτύξει μια συντονισμένη απάντηση στην ύφεση εν όψει ενός σχεδίου ανάκαμψης που θα δημοσιοποιήσει η Ε. Επιτροπή στις 26 Νοεμβρίου. Ο Βρετανός υπουργός οικονομικών Alistair Darling ανακοίνωσε μείωση του ΦΠΑ της τάξης του 2,5% (από 17,5% σε 15%), μέρος ενός ευρύτερου σχεδίου κινήτρων που περιελάμβανε υψηλότερους φόρους για τα εύπορα στρώματα του πληθυσμού. Η Γερμανίδα Καγκελάρια Angela Merkel και ο Γάλλος Πρόεδρος Nicolas Sarkozy υποστήριξαν ότι αυτά τα μέτρα δεν είναι κατάλληλα για τις χώρες τους. Ο Γάλλος Πρόεδρος δεν κατάφερε να πείσει τη Γερμανίδα Καγκελάρια να δεχθεί ένα ευρύτερο σχέδιο ενίσχυσης, που θα συντονίζεται σε επίπεδο Ε.Ε. Η Angela Merkel υιοθέτησε μια στάση αναμονής, υποστηρίζοντας ότι η Γερμανία θα επανεκτιμήσει την κατάσταση και τα αποτελέσματα του σχεδίου €32 δισ. που εκπονήθηκε στη Γερμανία τον Ιανουάριο του 2009. Επισημαίνεται ότι ο Nicolas Sarkozy, έδειξε την ενόχλησή του για τη στάση της Angela Merkel σχολιάζοντας ότι «η Γαλλία εργάζεται ενώ η Γερμανία το σκέφτεται».

Αναμένοντας τις προτάσεις της Ε. Επιτροπής

Στις 26 Νοεμβρίου¹ η Ε. Επιτροπή θα δημοσιοποιήσει ένα σχέδιο ανάκαμψης, καθώς έχει πάρει την εντολή από τους Ευρωπαίους ηγέτες να υποβάλει σχετική πρόταση πριν την επόμενη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε., στις 11-12 Δεκεμβρίου 2008. Αν και δεν έχουν γίνει ακόμη γνωστές οι λεπτομέρειες του σχεδίου, είναι αντιληπτό ότι αυτό το σχέδιο θα περιλαμβάνει μέτρα για την ενίσχυση των επενδύσεων στις καθαρές τεχνολογίες και μεγαλύτερη κινητοποίηση των επιδοτήσεων στις περιφέρειες. Σύμφωνα με δηλώσεις εκπροσώπων της Ε. Επιτροπής, αυτό το σχέδιο θα περιλαμβάνει πρόταση για συντονισμένα κίνητρα φορολογίας, που βασίζονται στη λήψη των κατάλληλων μέτρων ανά περίπτωση από το κάθε κράτος μέλος. Θα περιλαμβάνει μέτρα για την επιτάχυνση της ατζέντα της Ευρώπης για την αντιμετώπιση των κλιματολογικών αλλαγών μέσω των επιδοτήσεων στην ενέργεια, για επαρκείς και περισσότερο καθαρές τεχνολογίες με την παράλληλη δημιουργία μακροχρόνιων θέσεων εργασίας. Την προηγούμενη εβδομάδα, ο Michael Glos, ο Γερμανός υπουργός οικονομικών αναφέρθηκε στο πακέτο της Ε.Ε. και στο ότι θα περιελάμβανε συνεισφορές από κάθε κράτος μέλος της τάξης του 1% του ΑΕΠ για ένα συνολικό ποσό των €130 δισ. Μιλώντας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ο Jean-Pierre Jouyet, ο Γάλλος Γραμματέας για Ευρωπαϊκές Υποθέσεις, αναφέρθηκε στον τομέα της αυτοβιομηχανίας ο οποίος θα κέρδιζε από ένα ευρύ σχέδιο ενίσχυσης της Ε.Ε. Επεσήμανε ότι στοχευμένα και προσωρινά μέτρα θα ήταν χρήσιμα για την υποστήριξη των ευρωπαϊών παραγωγών. Μια απόφαση για τη φύση και το μέγεθος του πακέτου θα ληφθεί από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων της Ε.Ε. κατά τη διάρκεια Συνόδου στις 11-12 Δεκεμβρίου.

¹ Το παρόν τεύχος του Ενημερωτικού δελτίου «Ευρωπαϊκές Εξελίξεις» έκλεισε ύλη στις 25 Νοεμβρίου 2008.

Πρόταση κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για οργανισμούς αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας.

Στις 12 Νοεμβρίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε υποβάλει πρόταση κανονισμού (12/11/2008²) σχετικά με τους οργανισμούς αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας. Η πρόταση αυτή αποτελεί μέρος δέσμης προτάσεων για την αντιμετώπιση της χρηματοοικονομικής κρίσης και προστίθεται στις προτάσεις της Επιτροπής σχετικά με τη Φερεγγυότητα ΙΙ, την οδηγία για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων και τη λογιστική. Οι νέοι κανόνες έχουν σκοπό να εξασφαλίσουν υψηλής ποιότητας αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας που δεν θα νοθεύονται λόγω των συγκρούσεων συμφερόντων που είναι εγγενείς στον κλάδο της αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας.

Η πρόταση ορίζει τους όρους για την έκδοση των αξιολογήσεων πιστοληπτικής ικανότητας που απαιτούνται για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη της αγοράς και να αυξηθεί η προστασία των επενδυτών. Καθιερώνει τη διαδικασία καταχώρισης για τους οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας προκειμένου οι ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές να είναι σε θέση να ελέγχουν τις δραστηριότητες των οργανισμών αξιολόγησης οι αξιολογήσεις των οποίων χρησιμοποιούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα, τις εταιρίες επενδύσεων, τις επιχειρήσεις ασφάλισης ζημιών και ζωής και τις επιχειρήσεις ανασφάλισης, τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων και τα συνταξιοδοτικά ταμεία εντός της Κοινότητας.

Οι οργανισμοί αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας θα πρέπει να υπόκεινται σε αυστηρούς κανόνες για να διασφαλίζεται α) ότι οι αξιολογήσεις δεν επηρεάζονται από συγκρούσεις συμφερόντων, β) ότι οι οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας είναι σε εγρήγορση στα θέματα της ποιότητας της μεθοδολογίας αξιολόγησης και των ιδίων των αξιολογήσεων και γ) ότι οι οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας ενεργούν με διαφάνεια. Στην πρόταση ενσωματώνεται επίσης ένα αποτελεσματικό καθεστώς εποπτείας με τη βοήθεια του οποίου οι ευρωπαϊκές ρυθμιστικές αρχές θα εποπτεύουν τους οργανισμούς αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας.

Οι νέοι κανόνες περιλαμβάνουν τα εξής:

- Οι οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας δεν επιτρέπεται να παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες.
- Δεν τους επιτρέπεται να αξιολογούν χρηματοπιστωτικά μέσα εάν δεν έχουν επαρκείς ποιοτικές πληροφορίες στις οποίες βασίζονται οι αξιολογήσεις τους
- Πρέπει να δημοσιοποιούν τα υποδείγματα, τις μεθοδολογίες και τις βασικές υποθέσεις στις οποίες βασίζουν τις αξιολογήσεις τους
- Υποχρεούνται να δημοσιεύουν ετήσια έκθεση διαφάνειας
- Εξαναγκάζονται να συγκροτήσουν εσωτερικούς μηχανισμούς λειτουργίας για την επανεξέταση της ποιότητας των αξιολογήσεών τους

Πρέπει στο διοικητικό τους συμβούλιο να διαθέτουν τουλάχιστον τρεις ανεξάρτητους διευθυντές η αμοιβή των οποίων δεν μπορεί να εξαρτάται από τις επιχειρηματικές επιδόσεις του οργανισμού αξιολόγησης. Διορίζονται για μια μοναδική θητεία που δεν μπορεί να υπερβεί την πενταετία. Μπορούν να απομακρυνθούν μόνο σε περίπτωση σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος. Τουλάχιστον ένας από αυτούς

² http://ec.europa.eu/ellada/news/news/20081112credit_el.htm

πρέπει να είναι εμπειρογνώμονας σε θέματα τιτλοποίησης και δομημένων χρηματοπιστωτικών μέσων.

Μερικοί από τους προτεινόμενους κανόνες βασίζονται στα πρότυπα που καθορίζονται στον κώδικα της Διεθνούς Οργάνωσης Επιτροπών Εποπτείας Χρηματιστηρίων (IOSCO). Η πρόταση δίνει νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα στους εν λόγω κανόνες. Επίσης, στις περιπτώσεις όπου τα πρότυπα της IOSCO δεν επαρκούν για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης της αγοράς και την εξασφάλιση της προστασίας των επενδυτών, η Επιτροπή προτείνει τη θέσπιση αυστηρότερων κανόνων.

Η Επιτροπή άρχισε εργασίες για την πρόταση νομοθεσίας στον τομέα αυτόν το καλοκαίρι του 2007 όταν υπήρξαν οι πρώτες ενδείξεις αθέμιτων πρακτικών στον τομέα της αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας. Η παρούσα πρόταση αποτέλεσε αποτέλεσμα της λεπτομερούς και διεξοδικής αξιολόγησης του αντίκτυπου καθώς επίσης και εκτενών διαβουλεύσεων. Σημαντική ήταν η συμβολή εκ μέρους της Επιτροπής Ρυθμιστικών Αρχών των Αγορών Κινητών Αξιών και της Ομάδας Εμπειρογνομόνων των Ευρωπαϊκών Αγορών Κινητών Αξιών, των κρατών μελών, της ΕΚΤ, των σημαντικότερων οργανισμών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας και άλλων ενδιαφερομένων μερών (επιχειρηματικές ενώσεις από τους τομείς των ασφαλίσεων, των κινητών αξιών και των τραπεζών, φορείς παροχής πληροφοριών, κ.λπ.).

Τον Οκτώβριο 2007, οι υπουργοί οικονομικών της ΕΕ συμφώνησαν επί της συνολικής δέσμης συμπερασμάτων σχετικά με την κρίση (ο «χάρτης πορείας του Συμβουλίου ECOFIN») που περιλάμβανε πρόταση αξιολόγησης του ρόλου που διαδραματίζουν οι οργανισμοί αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας και αντιμετώπισης των ενδεχόμενων σχετικών ελλείψεων. Το Συμβούλιο της ΕΕ της 20ής Ιουνίου και της 16ης Οκτωβρίου 2008 ζήτησαν την κατάρτιση σχετικής νομοθετικής πρότασης για την ενίσχυση των κανόνων που ισχύουν για τους οργανισμούς αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας και την εποπτεία τους σε επίπεδο ΕΕ, κρίνοντας ότι το θέμα αυτό έχει πρωταρχική σημασία προκειμένου να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη και η ομαλή λειτουργία του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Αγγλικός τύπος

Τα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου αναφέρονται σε μεγάλη έκταση στη διεθνή κρίση στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα, η οποία συνεχίζεται ραγδαία. Σύμφωνα με τον αγγλικό τύπο, γίνεται αναφορά στη παγκόσμια Σύνοδο που πραγματοποιήθηκε στην Ουάσιγκτον των Ηνωμένων Πολιτειών στις 15 Νοεμβρίου 2008, με τη συμμετοχή των ηγετών από 20 κορυφαίες οικονομίες του κόσμου, και θέμα την αντιμετώπιση της εν εξελίξει κρίσης. Επισημάνθηκε ότι η ομάδα του G20 εμφανίσθηκε αποφασισμένη να ενισχύσει τη συνεργασία της για να αποκαταστήσει την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη και να μεταρρυθμίσει το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Συγκεκριμένα οι ηγέτες των χωρών του G20 υιοθέτησαν τελικά ένα σχέδιο δράσης, ένα κατάλογο μέτρων «πρώτης προτεραιότητας», που θα πρέπει να ολοκληρωθούν πριν από τις 31 Μαρτίου του 2009, για να αποκαταστήσουν την εμπιστοσύνη στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Οι υπουργοί Οικονομικών του G20 και οι διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών των χωρών μελών της τόνισαν στην ανακοίνωσή τους ότι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) θα πρέπει να έχει έναν ηγετικό ρόλο στη δράση αυτή, σύμφωνα με την εντολή

του. Επίσης συμφώνησαν στην ανάγκη για μεταρρύθμιση των διεθνών χρηματοπιστωτικών θεσμών για την αντιμετώπιση της κρίσης.

Σύμφωνα με δηλώσεις του Βρετανού πρωθυπουργού Gordon Brown η κυβέρνηση της Βρετανίας βρίσκεται ακόμα σε συνομιλίες με τις τράπεζες σχετικά με την αύξηση των δανείων και αναμένεται σύντομα να ανακοινωθούν οι επίσημες προτάσεις. Ο Gordon Brown, δήλωσε πως είναι απολύτως σαφές ότι γίνεται προσπάθεια για νέους θεσμούς για το μέλλον και ότι θα γίνουν μεταρρυθμίσεις στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) αλλά και την Παγκόσμια Τράπεζα. Ο Βρετανός πρωθυπουργός υπογράμμισε επίσης πως οι σημερινοί θεσμοί χρονολογούνται από τη μεταπολεμική περίοδο, συγκεκριμένα το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα δημιουργήθηκαν το 1944 στη διάσκεψη του Bretton Woods. Τέλος, ο Gordon Brown, υπογράμμισε πως πρέπει να υπάρξει συντονισμός των κυβερνητικών σχεδίων ανάκαμψης και πρόσθεσε πως ένας αριθμός χωρών θα ανακοινώσει σύντομα πρωτοβουλίες. Αναφορές στον αγγλικό τύπο γίνονται στο ότι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ΔΝΤ ενέκρινε τελικά την παροχή δανείου ύψους 2,1 δισ. δολαρίων προς την Ισλανδία στις 9/11/2008. Επίσης, κοινό δάνειο ύψους 2,5 δισ. δολαρίων (δύο δισ. ευρώ) αποφάσισαν να χορηγήσουν οι βόρειο-ευρωπαϊκές χώρες στην Ισλανδία, η οποία επλήγη δραματικά από την τρέχουσα χρηματοπιστωτική κρίση

Ο Υπουργός Οικονομικών της Βρετανίας Alistair Darling, σε συνέντευξη του δήλωσε ότι το Ηνωμένο Βασίλειο αντιμετωπίζει την χειρότερη οικονομική κατάσταση εδώ και 60 έτη και ότι αυτή η τρέχουσα κρίση θα είναι βαθύτερη και μακρύτερης διάρκειας από το αναμενόμενο.

- "Leaders united by desire to avoid repeat of credit crisis", The Independent, 15/11/2008
- Adams G, "Economic battle plan set out", The Independent, 24/11/2008
- Haddrill S, "How to solve the trade credit insurance problem", Financial Times, 20/11/2008
- Dassù M, "Europe must act as one on the world stage", Financial Times, 19/11/2008
- "European Central Bank cuts rate", The Independent, 6/11/2008
- Foley S, "G20 summit: New world order?" The Independent, 12/11/2008
- Pisani-Ferry J, Sapir A, Weizsacker J, "Europe needs a concerted fiscal stimulus", Financial Times, 17/11/2008
- Skidelsky R, "What would Keynes have done?", 22/11/2008
- Adams G, "Economic battle plan set out", The Independent, 24/11/2008

Γαλλικός τύπος

Σύμφωνα με το γαλλικό τύπο, για να γίνει αποδεκτή η στάση της Ε.Ε. στους ευρωπαίους πολίτες, θα πρέπει να δοθούν απαντήσεις κοινές για όλους. Επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι έτοιμη να παραβλέψει τις παραβιάσεις του Συμφώνου Σταθερότητας. Όπως επεσήμανε ο Πρόεδρος της Ε. Επιτροπής José Manuel Barroso η Ε.Ε. χρειάζεται μια οικονομική και νομισματική ώθηση. Σύμφωνα με το γαλλικό τύπο, αυτό το μήνυμα απευθύνεται και στη Γερμανία που αρνείται να δώσει χρήματα. Σύμφωνα με τον Angel Gurrían Γενικό Γραμματέα του ΟΑΣΑ, αν επανακάμψει η ανάπτυξη της Γερμανίας, όλοι θα κερδίσουν. Από την πλευρά τους οι Βρυξέλλες σκέφτονται την επανεκκίνηση των διαρθρωτικών ταμείων που θα στηρίζουν τις περιφέρειες της Ευρώπης που αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Οι πόροι πρέπει πρώτα να

δοθούν στους μελλοντικούς ανέργους και στη συνέχεια σε οικολογικά προγράμματα. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων πρέπει να αυξήσει το ποσό από τα 10 στα 15 δισ. για τα δάνειά της, για την περίοδο 2009 -2020. Όπως επεσήμανε ο Πρόεδρος της Ε. Επιτροπής, τα μέτρα πρέπει να είναι στοχευμένα και προσωρινά. Πέρα από την ανάπτυξη των πράσινων τεχνολογιών, οι μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις (με 250 έως χίλιους μισθωτούς) που έχουν πληγεί από την πιστωτική κρίση αποκτούν δικαίωμα σε αυτά τα δάνεια. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρει ότι ο κατασκευαστικός τομέας, η αυτοβιομηχανία και οι οδικές υποδομές είναι πιθανό να κερδίσουν σε μια ενδεχόμενη ανάκαμψη του προϋπολογισμού.

Επισημαίνεται στο Γαλλικό τύπο, ότι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο διάκειται ευνοϊκά στα συντονισμένα σχέδια οικονομική ανάκαμψης, ύψους 2% του ΑΕΠ των χωρών που συμμετέχουν. Επισημαίνεται ότι το G20 έκανε ορθή διάγνωση των αιτιών της κρίσης: δυσπιστία για τους εθνικούς ρυθμιστές, έλλειψη διεθνούς συντονισμού, κακή αξιολόγηση των κινδύνων, αδιαφάνεια των λογαριασμών, διαφοροποίηση των λογιστικών κανόνων υπολογισμού, απουσία επίβλεψης ορισμένων αγορών.

Τέλος, σύμφωνα με το Γαλλικό τύπο, αν τηρηθούν οι δεσμεύσεις για την ανάκαμψη και οι μεταρρυθμίσεις της διεθνούς οικονομίας, η Σύνοδος Κορυφής της Ουάσιγκτον θα σηματοδοτήσει μια στροφή στην οικονομική πολιτική των πιο σημαντικών οικονομιών.

- De Bresson H. & De Vergès, «Frank-Walter Steinmeier: "La France et l'Allemagne doivent avoir une action commune dans la crise», Le Monde, 24/11/2008.
- Dugua P.-Y., «Le G20 prône la relance par tous les moyens», Le Figaro, 17/11/2008
- Avril P., «L'Europe veut pousser l'Allemagne à la dépense », Le Figaro, 20/11/2008

Γερμανικός τύπος

Σύμφωνα με το Γερμανικό τύπο, οι ηγέτες των 20 σημαντικότερων οικονομιών του κόσμου συμφώνησαν να προβούν σε συντονισμένες ενέργειες που θα θέσουν τις βάσεις για τη μεταρρύθμιση του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος. Τα κυριότερα μηνύματα που εξέπεμψαν από την Ουάσιγκτον οι ηγέτες της G20 ήταν ότι έχουν πλήρη επίγνωση της κατάστασης που έχει διαμορφωθεί και ότι θέλουν να συντονίσουν τις ενέργειες τους για να προληφθούν τα χειρότερα στο μέλλον. Όσον αφορά τον λεπτομερή σχεδιασμό της νέας παγκόσμιας χρηματοοικονομικής αρχιτεκτονικής, οι 20 θα περιμένουν και τον νέο Αμερικανό Πρόεδρο Μπάρακ Ομπάμα που θα αναλάβει προεδρικά καθήκοντα τον Ιανουάριο. Οι ηγέτες των 20 ισχυρών οικονομιών του κόσμου, που εκπροσωπούν το 90% της παγκόσμιας παραγωγής, συμφώνησαν να προβούν σε συντονισμένες ενέργειες που θα θέσουν τις βάσεις για τη μεταρρύθμιση του διεθνούς οικονομικού συστήματος ώστε να αποφευχθεί μια νέα παγκόσμια κρίση. Κοινή είναι η εκτίμηση ότι θα πρέπει να ασκηθεί μια πολιτική για την ενίσχυση της ανάπτυξης. Τα κεντρικά σημεία της συμφωνίας αφορούν συγκεκριμένες αρχές και μέτρα προκειμένου να προσαρμοστούν τα χρηματοοικονομικά συστήματα στα δεδομένα του 21ου αιώνα. Περισσότερη διαφάνεια, έλεγχο και ασφαλιστικές δικλίδες στις αγορές ζητούν στο κείμενο του τελικού ανακοινωθέντος οι εκπρόσωποι των 20 σημαντικότερων οικονομιών. Το σημαντικότερο σημείο είναι ότι δε θα πρέπει να υπάρχουν αγορές, παράγοντες των αγορών και χρηματοοικονομικά προϊόντα, τα οποία δε θα υπόκεινται σε συγκεκριμένους κανόνες ρύθμισης και διαφάνειας», δήλωσε από την πλευρά της η

καγκελάρια Angela Merkel. Οι ηγέτες συμφώνησαν να εντείνουν τη συνεργασία τους για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο των αγορών, ενώ διακρίνουν την αναγκαιότητα ενίσχυσης της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου προκειμένου οι δύο οργανισμοί να βοηθήσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες στην αντιμετώπιση της κρίσης. Τέλος, οι «20» τάχθηκαν υπέρ της αναγκαιότητας να υπάρξει συμφωνία στις διαπραγματεύσεις για την φιλελευθεροποίηση του παγκόσμιου εμπορίου μέχρι το τέλος του έτους.

Νωρίτερα τον ίδιο μήνα και συγκεκριμένα στις 5 Νοεμβρίου 2008, το Γερμανικό υπουργικό συμβούλιο ψήφισε πακέτο για επιπρόσθετες επενδύσεις ύψους €50 δισ. με στόχο την αναθέρμανση της Γερμανικής οικονομίας. Βασικός στόχος ο έλεγχος της ανεργίας, αλλά και αποτροπή των συνεπειών της ύφεσης στη γερμανική οικονομία. Όμως το πακέτο επενδύσεων της γερμανικής κυβέρνησης δεν προβλέπει γενική μείωση της φορολογίας ή εκτεταμένες κρατικές επενδύσεις σε έργα υποδομής. Πρόκειται για στοχευμένες επενδύσεις σε συγκεκριμένους τομείς υπογράμμισε ο υπουργός Οικονομίας Michael Gloss. Δεν πρόκειται για πακέτο ενίσχυσης των ρυθμών ανάπτυξης κατά τα παλαιά πρότυπα, αλλά είναι ένα πακέτο μέσω του οποίου θα διοχετευθούν 50 δισ ευρώ σε επενδύσεις. Τα κυριότερα σημεία του πακέτου επενδύσεων είναι:

- φοροαπαλλαγές για επιχειρήσεις που αγοράζουν νέο εξοπλισμό ή εκσυγχρονίζουν τις μονάδες παραγωγής.
- χορήγηση δανείων σε μικρομεσαίους επιχειρηματίες από την κρατική τράπεζα επενδύσεων.
- κρατικές επενδύσεις σε προγραμματισμένα ήδη έργα υποδομής στο συγκοινωνιακό δίκτυο.
- ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης για επενδύσεις που αφορούν στην εξοικονόμηση ενέργειας.
- απαλλαγή από την καταβολή τελών κυκλοφορίας για δύο χρόνια σε κατόχους αυτοκινήτων φιλικών προς το περιβάλλον.

- «G-20-Staaten schieben strenges Regelwerk für Finanzmärkte an», Die Welt, 17/11/2008
- «Wer die Finanzmärkte überwachen soll», Die Welt, 16/11/2008
- Schmiege Wulf, «Dissonanzen und taube Ohren», Frankfurter Allgemeine Zeitung, 5/11/2008
- Snower J. Dennis, «Wie wir dem Finanzalptraum ein Ende bereiten können», Die Welt, 23/11/2008

Σχόλια από τον ελληνικό τύπο και διαδίκτυο

«Η Ευρώπη και οι εθνικές κυβερνήσεις της απολαμβάνουν -και όχι αναίτια- τη νέα ικανότητα δράσης, την οποία φαίνεται ότι απέκτησαν. Ποιος θα τολμούσε να φανταστεί, ακόμη και πριν από λίγες εβδομάδες, ότι αυτοί που θα διαμόρφωναν την πολιτική ανάλυσης της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης δεν θα ήταν οι ΗΠΑ αλλά οι μέχρι πρότινος διχασμένοι Ευρωπαίοι;

Οι σοβαρές κρίσεις είναι καθοριστικές στην ιστορία. Ας μην αμφιβάλουμε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες θα βρίσκονται ουσιαστικά σε περίοδο αδράνειας ως την εκλογή νέου προέδρου. Επιπλέον, ο απερχόμενος πρόεδρος Μπους εμφανίζεται πολύ πιο αποδυναμωμένος συγκριτικά με οποιονδήποτε προκάτοχό του στη λήξη της θητείας του,

αφήνοντας ένα παγκόσμιο κενό εξουσίας, το οποίο έσπευσε να καλύψει ο γάλλος πρόεδρος και επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Νικολά Σαρκοζί.

Συγκαλώντας τους 15 ηγέτες της ευρωζώνης, η γαλλική προεδρία αποβλέπει στη συγκρότηση μιας λειτουργικής, σε πολιτικό επίπεδο, «ομάδας κρούσης». Η Ευρώπη διαθέτει, άλλωστε, μια ισχυρή θεσμική βάση, προσανατολισμένη στην οικονομική και νομισματική σταθερότητα. Πυλώνες αυτού του οικοδομήματος είναι το κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), καθώς και τα κριτήρια δημοσιονομικής πολιτικής, τα οποία έχει θεσπίσει η Συνθήκη του Μάαστριχτ. Αυτό που αποδείχτηκε για ακόμη μία φορά με την παρούσα κρίση είναι ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση εμφανίστηκε ισχυρή, εκεί όπου κατόρθωσε να αφομοιώσει και να υπερασπιστεί τα συμφέροντα των κρατών-μελών της και ανίσχυρη, εκεί όπου δεν τα κατάφερε. Ασφαλώς η κρίση δεν έχει φθάσει στο τέλος της. Έχουμε απλώς κερδίσει λίγο χρόνο για να πάρουμε μια βαθιά ανάσα. Τίποτε λιγότερο και τίποτε περισσότερο. Ωστόσο, πέρα από την αγορά ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων χαμηλής φερεγγυότητας ελλοχεύουν και άλλοι κίνδυνοι, ιδιαίτερα στο αμερικανικό χρηματοπιστωτικό σύστημα: πιστωτικές κάρτες, δάνεια αγοράς αυτοκινήτων και, πιθανόν, κάποια ακόμη προϊόντα. Υπάρχουν λοιπόν σοβαροί λόγοι να αμφιβάλουμε αν τα μέτρα που έλαβαν κυβερνήσεις και κεντρικές τράπεζες αρκούν για να υπερβούμε την κρίση.

Παράλληλα πλησιάζει το επόμενο τσουνάμι που απειλεί να κατακλύσει την πραγματική οικονομία. Ορθώς καταδικάζεται από όλους η κερδοσκοπική φούσκα των ΗΠΑ. Ας μην παραβλέπουμε, όμως, το γεγονός ότι οι οικονομίες ολόκληρου του κόσμου -από την Κίνα ως τη Γερμανία- επωφελήθηκαν για δεκαετίες από την αμερικανική υπερκατανάλωση που τροφοδοτούσε η υπερχρέωση. Συνεπώς μια δραματική επιβράδυνση της πραγματικής οικονομίας των ΗΠΑ, ως αποτέλεσμα μιας πιθανής καθίζησης στον τομέα των πιστωτικών καρτών, θα είχε σοβαρές επιπτώσεις για τη Γερμανία και συνολικά για την Ευρώπη.

Ως σήμερα χάρις στο ευρώ, την ΕΚΤ, τον Γκόρντον Μπράουν και τον Νικολά Σαρκοζί η Ευρωπαϊκή Ένωση αντέδρασε αποτελεσματικά στη χρηματοπιστωτική κρίση. Επειδή όμως οι κρίσεις στο χρηματοπιστωτικό και τον οικονομικό τομέα λειτουργούν ως συγκοινωνούντα δοχεία, η Ευρώπη θα βρεθεί σύντομα ενώπιον σοβαρών προκλήσεων, αλλά και ευκαιριών. Μόνον η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ικανή να προασπίσει τα συμφέροντα όλων των κατοίκων αυτής της ηπείρου, ακόμη και των χωρών που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ, ακόμη και εκείνων που δεν είναι μέλη της Ένωσης. Ενώ όμως οι Ευρωπαίοι έχουν δημιουργήσει ισχυρούς οικονομικούς θεσμούς, δεν διαθέτουν ακόμη ένα αντίστοιχο πολιτικό οικοδόμημα, ώστε να απαντήσουν στις επερχόμενες οικονομικές προκλήσεις.

Για πολλά χρόνια η Γαλλία ζητούσε τη θέσπιση ενός ευρωπαϊκού οργάνου διακυβέρνησης των κρατών-μελών της ευρωζώνης. Η πρόταση αυτή συναντούσε αιτιολογημένα την αντίθεση της Γερμανίας. Η γαλλική πρωτοβουλία δεν ήταν τίποτε άλλο παρά μια συγκαλυμμένη επίθεση εναντίον των οικονομικών μέτρων σύγκλισης (δημόσιο έλλειμμα χαμηλότερο του 3% του ΑΕΠ) και, ακόμη χειρότερα, κατά της ανεξαρτησίας της ΕΚΤ. Η αρνητική στάση του Βερολίνου ενισχύθηκε ακόμη περισσότερο μετά τις προτάσεις του γάλλου προέδρου για τον κρατικό παρεμβατισμό στην οικονομία. Δεδομένης όμως της δυσχερούς κατάστασης του παγκόσμιου χρηματιστικού και οικονομικού συστήματος, το ερώτημα είναι αν θα πρέπει να

σταματήσει η Γερμανία να θέτει αντιρρήσεις στο ζήτημα της οικονομικής διακυβέρνησης και αντ' αυτού να ηγηθεί της προσπάθειας συγκρότησής της.

Αν η κρίση στις χρηματαγορές συνεχιστεί και ακολουθήσει το κατρακύλισμα της πραγματικής οικονομίας, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα κινδυνεύσει άμεσα, σε περίπτωση που δεν θα μπορέσει να παρουσιάσει μια πολιτική απάντηση. Για το λόγο αυτό απαιτείται επειγόντως ο ευρωπαϊκός συντονισμός σε μακροοικονομικό και δημοσιονομικό επίπεδο. Αυτή ακριβώς είναι όλη η αλήθεια, διότι είναι ορατή πλέον μια σχεδόν ολική αποτυχία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Ένωση έχει ανάγκη μια οικονομική ηγεσία για την αντιμετώπιση της μακράς και βαθιάς κρίσης που έρχεται. Η Γερμανία, η μεγαλύτερη και σημαντικότερη οικονομία της Ευρώπης, οφείλει να χαράξει το δρόμο με αποφασιστικότητα.» (J. Fischer, «Η Ευρώπη στη χώρα των θαυμάτων», *ΤΟ ΒΗΜΑ*, 4 Νοεμβρίου 2008)

«Επειτα από σχετικές πρωτοβουλίες Γαλλίας, Βρετανίας αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνολικά, πραγματοποιείται αύριο (15 Νοεμβρίου) στην Ουάσιγκτον διάσκεψη κορυφής της Ομάδας των Είκοσι- G-20 που μπορεί να αποδειχθεί ιστορική για το παγκόσμιο οικονομικό σύστημα. Ποιος είναι ο στόχος της; Να αναμορφώσει τους διεθνείς οικονομικούς θεσμούς (κυρίως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο- ΔΝΤ-, την Ομάδα των Οκτώ G-8- κ.ά.), ώστε να αποκτήσουν τις προϋποθέσεις και τα μέσα για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη διαχείριση της παγκόσμιας οικονομίας, αλλά και για την αποφυγή των κρίσεων που βιώσαμε τους τελευταίους μήνες. Οι ηγέτες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν βαφτίσει ήδη τη διάσκεψη αυτή ως νέο Bretton Woods (αναφορά στην πόλη των ΗΠΑ, στην οποία το 1945 σχεδιάστηκε και συμφωνήθηκε το μεταπολεμικό σύστημα διεθνών οικονομικών θεσμών - Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Παγκόσμια Τράπεζα κ.λπ.).

Η αναμόρφωση αυτή κρίνεται σήμερα ως απολύτως αναγκαία. Το υπάρχον σύστημα της παγκόσμιας οικονομικής και πολιτικής διακυβέρνησης δεν εκφράζει την παγκόσμια πραγματικότητα. Πρώτα απ' όλα δεν είναι αντιπροσωπευτικό, αφού σημαντικές χώρες που έχουν εμφανιστεί με διεθνή ρόλο και οικονομική βαρύτητα τα τελευταία χρόνια δεν εκπροσωπούνται ή εκπροσωπούνται ανεπαρκώς. Το σύστημα διακυβέρνησης δεν είναι με άλλα λόγια δημοκρατικό. Αλλά δεν είναι και αποτελεσματικό στη διαχείριση, ούτε των πολιτικών, ούτε των οικονομικών κρίσεων, ίσως επειδή ακριβώς δεν είναι δημοκρατικό. Οι αλλαγές επομένως είναι απολύτως αναγκαίες. Ορισμένοι ομιλούν για την ανάγκη μιας νέας αρχιτεκτονικής παγκόσμιας διακυβέρνησης.

Βεβαίως, το πιθανότερο είναι ότι η αυριανή διάσκεψη δεν θα καταλήξει σε ριζοσπαστικά μέτρα για «νέα αρχιτεκτονική». Μπορεί όμως να λάβει μια πρώτη δέσμη μέτρων για την αποτελεσματικότερη διαχείριση και επίβλεψη της παγκόσμιας οικονομίας, κυρίως από το ΔΝΤ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ήδη συμφωνήσει πάνω σ' ένα πακέτο προτάσεων προς την κατεύθυνση αυτή. Είτε έτσι, είτε αλλιώς, αυτό που συνειδητοποιείται ευρύτερα είναι ότι η παγκοσμιοποιημένη οικονομία δεν μπορεί να κινείται ανεξέλεγκτα, στο έλεος σκοτεινών δυνάμεων και κερδοσκόπων.

Χρειάζεται ρύθμιση, πειθαρχία και θεσμική εμπλαίσωση δημοκρατικού χαρακτήρα...», (Π.Κ. Ιωακειμίδης, «Δημοκρατική παγκόσμια διακυβέρνηση;», «*ΤΑ ΝΕΑ*», 14/11/2008).

«...Ζούμε, λοιπόν, μian ακόμη ανατροπή - τέλος πάντων, ριζοσπαστική αναδιάταξη της διεθνούς πολιτικής οικονομίας; Σχολιάζοντας τις αιτιάσεις του John McCain ότι ο Barack Obama ευαγγελίζεται σοσιαλιστικά φορολογικά μέτρα, ο John Castellani, επικεφαλής του Business Roundtable που εκπροσωπεί τα διευθυντικά στελέχη των μεγάλων αμερικανικών επιχειρήσεων, δηλώνει πως «όλοι είμαστε ολίγον σοσιαλιστές τώρα, αλλά το ερώτημα είναι μέχρι πόσο θα στύψουμε εαυτούς» (“Chief executive of business-basher?”, Financial Times, 5 Νοεμβρίου). Σαφές, σαφέστατο. Η ενίσχυση του ρόλου του κράτους εν μέσω της ύφεσης και προκειμένου για την άμβλυνση των συνεπειών της ούτε απροσδόκητη είναι, ούτε, κατ’ ανάγκη, προσιωπίζεται ένα νέο New Deal ή την αναβίωση ορισμένων Κεϋνσιανιστικών - προσέξτε, δεν γράφει Κεϋνσιανών - αντιλήψεων περί την οικονομική πολιτική. Σε κάθε περίπτωση, με άλλα λόγια, η ενίσχυση του ρόλου του κράτους μπορεί να αποδειχθεί προσωρινή και, ενδεχομένως, αναδιανεμητικώς ασήμαντη. Για παράδειγμα, η συγκέντρωση ικανού μέρους του δημοσιονομικού πακέτου σε επιδοτήσεις προς την (αυτοκινητο)βιομηχανία μπορεί να επιτρέψει τη μείωση του αριθμού των απολύσεων, ωστόσο (μεγαλύτερο ή μικρότερο) τμήμα αυτών των επιδοτήσεων μπορεί να είναι, απλώς, σπατάλη, αποζημιώνοντας για ζημίες που δεν θα γίνονταν, προστατεύοντας θέσεις εργασίας που, τελικώς, δεν θα χάνονταν, όμως ευνοώντας τα κέρδη των επιχειρήσεων και, ενδεχομένως, εξαγοράζοντας τη «σοσιαλιστική» ανοχή (τους) έναντι της αύξησης της φορολογίας. Και ασφαλώς, τα ίδια λίγο-πολύ ισχύουν, επίσης, σχετικά με τις συζητούμενες στη γηραιά ήπειρο προτάσεις επιδότησης του κόστους παραγωγής «πράσινων» αυτοκινήτων.

Πολύ περισσότερο, ίσως, είναι πολύ αμφίβολο εάν το κάθε, ακόμη και γενναϊόδωρο - αλλά για ποιους; - δημοσιονομικό πακέτο αντιμετωπίζει και διορθώνει τις θεμελιώδεις αιτίες της σημερινής κρίσης, εν πολλοίς συνυφασμένες, ως προλέγεται, με το δομικό shock προσφοράς απ’ το οποίο δοκιμάζονται οι ανεπτυγμένες οικονομίες, με πρώτη την αμερικανική οικονομία. Πράγματι, από αυτή την άποψη, ένα νέο New Deal θα ήταν αναγκαίο, μεταξύ άλλων περιλαμβάνοντας τη σοβαρή ενίσχυση της εκπαίδευσης και το συνεχή εμπλουτισμό των δεξιοτήτων των εργαζόμενων και εγκαθιστώντας ουσιώδεις θεσμούς κοινωνικού κράτους (από την καθολική προσφορά υπηρεσιών περίθαλψης μέχρι την ασφαλιστική κάλυψη των ανέργων), κατ’ αυτό τον τρόπο συμβάλλοντας, επίσης, στην άμβλυνση των μεγάλων εισοδηματικών ανισοτήτων. Πόσο μακριά μπορεί να φτάσει ο κύριος Obama, ή, πόσο πολύ θα «στύψουν εαυτούς» οι πλουσιότεροι της αμερικανικής κοινωνίας; Κι από την άλλη πλευρά, πόσο πιθανή είναι η στροφή της νέας αμερικανικής διοίκησης σε πολιτικές αναβολής και εκτροπής του shock προσφοράς, προφανώς όχι της τεχνολογικής συνιστώσας του, αλλά εκείνης του διεθνούς εμπορίου, ασφαλώς αμβλύνοντας τις εγχώριες διανεμητικές συνέπειές του, όμως επιδεινώνοντας τις επιπτώσεις του, δηλαδή εξάγοντας τις, στις άλλες οικονομίες. Αν κρίνουμε από τις απόψεις του Larry Summers, ενός εκ των κορυφαίων μελών του οικονομικού επιτελείου του εκλεγμένου Προέδρου Obama, κάθε άλλο παρά θα αποκλείαμε το ενδεχόμενο αναβίωσης προστατευτικών πολιτικών, έστω έμμεσων. Δυστυχώς, ορισμένοι Ευρωπαίοι (πρώτος ο Πρόεδρος Sarkozy) φαίνονται διατεθειμένοι να ακολουθήσουν παρόμοιους δρόμους, σε αυτή την περίπτωση από κοινού με τις ΗΠΑ, όμως, αναγκάζοντας τις αναδυόμενες οικονομίες να στραφούν σε άλλα μέσα (π.χ. συναλλαγματικές υποτιμήσεις) και, τελικώς, αναπαράγοντας τις ανισοροπίες που ενθάρρυναν άστοχες μακροοικονομικές πολιτικές και ευνόησαν την εκδήλωση της κρίσης. Φαντάζομαι πως, όσο ριζοσπαστική κι αν φαίνεται (;), παρόμοια αναδιάταξη της

διεθνούς πολιτικής οικονομίας δεν μπορεί να προκαλεί τον ενθουσιασμό των προοδευτικών ανθρώπων.

Ασφαλώς, στο πλαίσιο της συζητούμενης αναθεώρησης των θεσμών διεθνούς οικονομικής διακυβέρνησης, ο προστατευτισμός δεν έχει επισήμως θέση - και δεν πρέπει πρακτικά να αποκτήσει. Η αποτροπή του, όμως, σε μεγάλο βαθμό εξαρτάται από το κατά πόσο θα γίνει δυνατή η εξομάλυνση - και ευεργετική εκμετάλλευση - της αλληλεπίδρασης μεταξύ διεθνούς μακροοικονομίας (χρήμα, συνάλλαγμα, ισοζύγιο πληρωμών) και διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος (διασυνοριακή κινητικότητα κεφαλαίου, μηχανισμοί διασυνοριακής μεταβίβασης κρίσεων), όπως σημειώνει ο Martin Wolf (Financial Times, 4 Νοεμβρίου). Κι αυτό, με τη σειρά του, κατά πάσα πιθανότητα προϋποθέτει ορισμένους ελέγχους στην κίνηση των (μη επενδυτικών) κεφαλαίων και, ως εκ τούτου, τυποποίηση και θέσπιση των σχετικών κανόνων. Ριζοσπαστικό; Μπορεί. Σκόπιμο; Σίγουρα. Εφικτό; Φοβάμαι πως όχι - το Bretton Woods δεν επαναλαμβάνεται, παρά ως φάρσα. Επομένως...σώστε τον καπιταλισμό από τους καπιταλιστές!» (N. Κουτσιαράς, «Σώστε τον καπιταλισμό από τους προλετάρους, ή, μήπως, βρείτε άλλη δουλειά να κάνετε;», 12/11/2008, ELIAMEP blog, στο blogs.eliamep.gr)

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ, ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ Ε.Ε.

(Για λογαριασμό του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών).

Επιλογή από ευρύτερο κείμενο που παραδόθηκε το Σεπτέμβριο 2008 (1' τριμηνιαίο δελτίο). Την ομάδα έργου συντονίζει ο Νίκος Κουτσιαράς.

«Τριμηνιαία έκθεση για την ευρωζώνη.»³

Δέκα χρόνια, από τη μετάβαση στο τελικό στάδιο της ONE, η Νομισματική Ένωση φαίνεται ότι είναι ένα επιτυχημένο εγχείρημα, καθώς συνέβαλε: στη μακροοικονομική σταθερότητα (μέσω της νομισματικής σταθερότητας και της βελτίωσης της δημοσιονομικής συμπεριφοράς των κρατών μελών), την αύξηση του εμπορίου μεταξύ των μελών της, τη χρηματοοικονομική ολοκλήρωση, την αύξηση των επενδύσεων και της απασχόλησης. Ωστόσο, παραμένουν κάποια προβλήματα, όπως ο χαμηλός ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας σε σχέση με άλλες ανεπτυγμένες οικονομίες και η διατήρηση των διαφορών των οικονομικών επιδόσεων των κρατών-μελών της Ένωσης. Τα προβλήματα αυτά, όμως, δεν μπορούν να αποδοθούν στην υιοθέτηση του κοινού νομίσματος per se, αλλά στην αδυναμία των κυβερνήσεων να προωθήσουν μεταρρυθμίσεις και να εφαρμόσουν στρατηγικές, οι οποίες συμβάλλουν στην αποτελεσματικότερη λειτουργία της ζώνης του κοινού νομίσματος.

³ “Quarterly Report on the Euro Area”, Vol 7, No 2, Ιούνιος 2008 http://ec.europa.eu/economy_finance/thematic_articles/article12806_en.htm

Η δημιουργία της ONE αποσκοπούσε στην επίτευξη μιας σειράς οικονομικών στόχων, όπως η μακροοικονομική σταθερότητα, η ανάπτυξη και η απασχόληση, η σύγκλιση και η συνοχή. Πριν από τη δημιουργία της ONE, είχε ξεκινήσει μια έντονη πολιτική και οικονομική συζήτηση για τη βιωσιμότητα του εγχειρήματος, στην οποία είχαν διατυπωθεί διαφορετικές απόψεις.

Σήμερα, δέκα χρόνια μετά, η ONE εξακολουθεί να αντιμετωπίζει δύο προκλήσεις: α) αποτελεί ένα μοναδικό παράδειγμα, το οποίο συνδυάζει την άσκηση κοινής νομισματικής πολιτικής, με τη δημοσιονομική πολιτική να ασκείται από τα κράτη-μέλη (σε ένα κοινό πλαίσιο) και β) οι μηχανισμοί προσαρμογής των οικονομιών, όπως είναι η κινητικότητα της εργασίας, η ευελιξία των τιμών και των μισθών και η ολοκλήρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών παραμένουν αδύναμοι.

Η ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), έκανε αμέσως σαφή την προσκόλλησή της στο στόχο του χαμηλού πληθωρισμού, με αποτέλεσμα να βελτιωθούν οι επιδόσεις των οικονομιών ως προς το ρυθμό πληθωρισμού, παρά το γεγονός ότι αναπτύσσονταν με υψηλότερους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης.

Σημαντικό οικονομικό επίτευγμα της ευρωζώνης, τα πρώτα δέκα χρόνια, είναι η αύξηση της απασχόλησης, καθώς δημιουργήθηκαν 16 εκατομμύρια θέσεις απασχόλησης και η ανεργία μειώθηκε από 9% το 1999 σε 7% το 2008. Η βελτίωση των επιδόσεων της αγοράς εργασίας ήταν αποτέλεσμα των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που προώθησαν οι κυβερνήσεις σε συνδυασμό με τη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων στο πλαίσιο της ONE.

Παρά το γεγονός ότι η υιοθέτηση του κοινού νομίσματος ευνοεί την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας, ευνοώντας την εξειδίκευση και το εμπόριο, η παραγωγικότητα της εργασίας δεν αυξήθηκε. Αυτό οφείλεται, κυρίως, στην αδυναμία ορισμένων χωρών της ευρωζώνης να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες του διεθνούς καταμερισμού της εργασίας και να καρπωθούν τα οφέλη από τη βελτίωση της τεχνολογίας της πληροφορικής.

Πίνακας 1:

Απασχόληση και Ανάπτυξη στην Ευρωζώνη (μέση ετήσια μεταβολή %)

	1989-1998	1999-2008
Πραγματικό ΑΕΠ	2,2	2,1
Πραγματικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ	1,9	1,6
Απασχόληση	0,6	1,3
Παραγωγικότητα της εργασίας	1,6	0,8

Πηγή: Quarterly Report on the Euro Area Vol 7 No 2

Μια από τις προϋποθέσεις επιτυχούς λειτουργίας της ONE είναι ο συγχρονισμός των επιχειρηματικών κύκλων των οικονομιών που μετέχουν σε αυτήν. Διαφορετικά, η άσκηση κοινής νομισματικής πολιτικής (one-size-fits-all) είναι λιγότερο αποτελεσματική. Όμως, ο συγχρονισμός των επιχειρηματικών κύκλων των χωρών της ONE επιτεύχθηκε, κυρίως, πριν τη δημιουργία της ζώνης του ευρώ, παρά μετά από αυτή.

Αντίθετα, φαίνεται ότι επιταχύνθηκε ο συγχρονισμός των χωρών της ευρωζώνης με τις άλλες οικονομίες.

Σημειώνεται ότι, κατά τη διάρκεια της εισόδου των χωρών στην ONE, δεν έχει ολοκληρωθεί η σύγκλιση των οικονομιών. Τρεις από τις τέσσερις χώρες συνοχής (Ελλάδα, Ισπανία και Ιρλανδία) σημείωσαν υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, σε αντίθεση με την Πορτογαλία, της οποίας οι επιδόσεις δεν ήταν το ίδιο θετικές.

Στη δημιουργία μιας ζώνης κοινού νομίσματος η ολοκλήρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών είναι καίριας σημασίας, καθώς, μεταξύ άλλων, ευνοεί την κινητικότητα του κεφαλαίου και συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη διαχείριση του κινδύνου. Σχεδόν από την έναρξη της ONE, τα επιτόκια των διατραπεζικών καταθέσεων στην ευρωζώνη συνέκλιναν με το Euribor και το Eonia. Επίσης, η ONE επηρέασε, σημαντικά, την ολοκλήρωση της αγοράς για τα κρατικά ομόλογα, τα οποία είναι σημαντικά, όχι μόνο ως πηγή χρηματοδότησης των κυβερνήσεων, αλλά επηρεάζουν και τις τιμές των άλλων χρηματοοικονομικών προϊόντων.

Μια από τις σημαντικότερες συνέπειες της ONE είναι ότι συμβάλλει στην προώθηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, προβάλλοντάς τις ως μοναδική πολιτική επιλογή (there- is- no- alternative-TINA). Ωστόσο, έχει διατυπωθεί ότι η ONE θα μπορούσε να οδηγήσει και σε μεγαλύτερο επίπεδο ρύθμισης, καθώς η αύξηση του ανταγωνισμού θα αύξανε τις πιέσεις για προστατευτισμό. Η απάντηση στο κατά πόσο η ONE συνέβαλε στην προώθηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων δεν είναι ξεκάθαρη, παρά το γεγονός ότι διακρίνεται μια τάση θετικής συσχέτισης, γεγονός που δείχνει τη μικρή υπεροχή του επιχειρήματος της μη εναλλακτικής επιλογής.

Παρατηρείται, επίσης, ενδυνάμωση του διεθνούς ρόλου του ευρώ, ιδιαίτερα στις γειτονικές της ευρωζώνης χώρες. Ωστόσο, θα πρέπει να ενισχυθεί περισσότερο ο διεθνής ρόλος του νομίσματος για χρηματοοικονομικούς και νομισματικούς σκοπούς.

Δέκα χρόνια μετά, παρά τη θετική, σε γενικές γραμμές, αποτίμηση, η ONE καλείται να αντιμετωπίσει μια σειρά προκλήσεων, όπως είναι οι μεταβαλλόμενοι όροι εμπορίου στις διεθνείς αγορές, η προοδευτική διεύρυνση της ζώνης του ευρώ που αυξάνει τις αποκλίσεις των οικονομικών δομών, η κλιματική αλλαγή και η γήρανση του πληθυσμού που διευρύνουν τους περιορισμούς στην ανάπτυξη των χωρών της ευρωζώνης. Πιο συγκεκριμένα:

A) Η ευρωζώνη έχει περιορισμένους φυσικούς πόρους, ενώ αυξάνεται η ηλικία του πληθυσμού της, θέτοντας περιορισμούς στην αναπτυξιακή της πορεία.

B) Θα πρέπει να εξετασθούν με μεγαλύτερη προσοχή οι μηχανισμοί προσαρμογής των οικονομιών σε ασύμμετρες διαταραχές, καθώς η μακροοικονομική σταθερότητα που επιτεύχθηκε τα πρώτα χρόνια της ONE σε συνδυασμό με το ήπιο διεθνές μακροοικονομικό περιβάλλον υποβάθμισαν το ζήτημα αυτό. Συνεπώς, θα πρέπει οι κυβερνήσεις να προωθήσουν διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες θα βελτιώσουν τη λειτουργία των αγορών (πχ μείωση των δυσκαμψιών των αγορών, ιδιαίτερα στον τομέα των υπηρεσιών, αύξηση της ευελιξίας στις αγορές εργασίας που σε συνδυασμό με τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης θα βελτιώσουν την κατανομή των πόρων και ιδιαίτερα της εργασίας κ.α).

Γ) Θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην ολοκλήρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών, μέσω της οποίας θα βελτιωθεί η λειτουργία της ευρωζώνης.

Δ) Ο αυξανόμενος διεθνής ρόλος του ευρώ δημιουργεί νέες οικονομικές ευκαιρίες για την ΟΝΕ.

Ε) Θα πρέπει να προωθηθούν πολιτικές βελτίωσης του ανθρώπινου κεφαλαίου, οι οποίες σε συνδυασμό με τις επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη και τις μεταρρυθμίσεις στις αγορές εργασίας θα βελτιώσουν τις αναπτυξιακές δυνατότητες της ΟΝΕ και θα αυξήσουν την απασχόληση.

ΣΤ) Η βελτίωση και διατήρηση της δημοσιονομικής θέσης των χωρών της ευρωζώνης θα πρέπει να αποτελούν προτεραιότητα της μακροοικονομικής πολιτικής των χωρών της ευρωζώνης. Τόσο οι δαπάνες, όσο και η φορολογία θα πρέπει να σχεδιάζονται κατά τρόπο που θα ευνοούν την ανάπτυξη των οικονομιών.

Προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι παραπάνω προκλήσεις θα πρέπει να υιοθετηθεί μια στρατηγική, η οποία θα στηρίζεται σε τρεις πυλώνες. Ο πρώτος, είναι εσωτερικός και έχει στόχο τη διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας και το μεγαλύτερο συντονισμό των εθνικών δημοσιονομικών πολιτικών. Επίσης, στο πλαίσιο του πυλώνα αυτού θα πρέπει να περιορισθούν τα –εναπομείναντα- εμπόδια στην ολοκλήρωση των αγορών προϊόντων και των χρηματοπιστωτικών αγορών, αλλά και να αυξηθεί η ευελιξία των αγορών εργασίας.

Ο δεύτερος πυλώνας, αφορά την εξωτερική διάσταση του ευρώ και την ενίσχυσή του. Ο τρίτος πυλώνας σχετίζεται με θέματα οικονομικής διακυβέρνησης. Για να διασφαλισθεί η αποτελεσματική λειτουργία της ΟΝΕ είναι απαραίτητη η ανάμειξη του ECOFIN, ενώ στο πλαίσιο του Eurogroup θα πρέπει να αναπτύσσεται η agenda και ο διάλογος που θα εμβαθύνουν και θα διευρύνουν τον πολιτικό συντονισμό και την επίβλεψη στο πλαίσιο της ευρωζώνης.

ΤΥΠΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

- Βερέμης Θ, «Κάνει λάθος ο Τσόμσκι για τον Ομπάμα», Ημερησία, 8/11/2008
- Ιωακειμίδης Π.Κ, «Δημοκρατική παγκόσμια διακυβέρνηση;», Τα Νέα, 14/11/2008
- Ιωακειμίδης Π.Κ, «Τι σημαίνει για την Ελλάδα;» Τα Νέα, 21/11/2008
- Κουλουμπής Θ, «Ιστορικές αλλαγές ή αναπαλαίωση του παρελθόντος», Καθημερινή, 9/11/2008
- Μουζέλη Ν, «Ο κόσμος μετά την κρίση», Βήμα της Κυριακής, 16/11/2008
- Ντόκος Θ, «Απειλή η Ρωσία για την Ευρώπη;», Το Βήμα, 16/11/2008
- Ντόκος Θ, «Η εξωτερική πολιτική του νέου προέδρου», Ημερησία, 8/11/2008
- Τσούκαλης Λ, «Ένας νέος πρόεδρος στην αυγή νέας εποχής», Καθημερινή, 18/11/2008

ΞΕΝΟΣ

- “Clarification”, Financial Times, 20/11/2008
- “European Central Bank cuts rate” The Independent, 6/11/2008
- “Leaders united by desire to avoid repeat of credit crisis”, The Independent, 15/11/2008
- “Miliband: Syria vital to peace in Middle East”, The Independent, 19/11/2008
- “Putin vows to avoid crisis in economy”, The Independent, 21/11/2008
- “The G20 leaders need to get their priorities straight”, The Independent, 15/11/2008
- “The summit which marks the changing of the old order”, The Independent, 17/11/2008
- Adams G, “Economic battle plan set out”, The Independent, 24/11/2008

- Atkins R, “ECB hawks signal help for growth”, 6/11/2008
- Atkins R, “Eurozone business activity at slowest in a decade”, Financial Times, 21/11/2008
- Atkins R, “Eurozone sees inflation decline”, 1/11/2008
- Atkins R, “Germany urged to beef up its fiscal stimulus package”, Financial Times, 20/11/2008
- Atkins R, Barber T, Benoit B, “Call for ambitious German stimulus”, Financial Times, 19/11/2008
- Barber T, “Balkan states set to launch EU bids”, 1/11/2008
- Barber T, “Barroso sees improved competitiveness”, Financial Times, 23/11/2008
- Barber T, “Bosnia tension spurs EU to seek control”, Financial Times, 20/11/2008
- Barber T, “Brussels ready to reopen Russian talks”, 10/11/2008
- Barber T, “Brussels ready to resume Russian dialogue”, 11/11/2008
- Barber T, “Call for talks with Russia opens up further policy rifts among Europeans”, 6/11/2008
- Barber T, “Farewell, European left, I knew thee well”, Financial Times, 14/11/2008
- Barber T, “Medvedev backs plan for Europe security summit”, Financial Times, 15/11/2008
- Barbet T, “France wins EU support for finance proposals”, 4/11/2008
- Benoit B, Chaffin J, Reed J, “European optimism on European optimism on €40bn auto rescue plan”, Financial Times, 16/11/2008
- Betroit B, “Merkel must be ‘more decisive’ on crisis”, 11/11/2008
- Blitz J, “Brown looks for special relationship with new president”, 11/11/2008
- Blitz J, “EU moves forward on common defense plans”, 3/11/2008
- Bon R, “Wave of strikes hits France”, The Independent, 17/11/2008
- Chaffin J, “EU to give €1bn to farmers in poor nations”, Financial Times, 24/11/2008
- Chaffin J, “Ministers revamp EU cod recovery plan”, Financial Times, 19/11/2008
- Dassù M, “Europe must act as one on the world stage”, Financial Times, 19/11/2008
- Dejevsky M, “Will Europe get the America it wants?”, The Independent, 4/11/2008
- Eaglesham J, Parker G, “Measures that could end the drought”, Financial Times, 19/11/2008
- Evans S, “Europe’s motor car business is rapidly running out of road”, The Independent, 9/11/2008
- Foley S, “G20 summit: New world order?” The Independent, 12/11/2008
- Fraser N, “John Maynard Keynes: Can the great economist save the world?”, The Independent, 8/11/2008
- Gorst I, “EU and US back Caspian call”, Financial Times, 17/11/2008
- Guha K, Parker G, Ward A, Kirchgassner S, Dombey D, “Europeans satisfied with action plan”, Financial Times, 17/11/2008
- Hadrill S, “How to solve the trade credit insurance problem”, Financial Times, 20/11/2008
- Hamilton A, “Recovery cannot begin until house prices bottom out”, The Independent, 20/11/2008
- Harvey F, “Big economies urged to toughen targets”, 11/11/2008
- Jones A, “Top UK firms announce hundreds of job cuts”, The Independent, 20/11/2008
- Kester E, Interview: “Underestimating EU challenges”, 5/11/2008
- King S, “Another British currency crisis – it’s enough to make you feel nostalgic”, The Independent, 17/11/2008
- Leftly M, “Retailers face product suspension under new EU rules”, The Independent, 2/11/2008
- Lichfield J. O’Grady S, “EU leaders push for new framework to oversee world financial system”, The Independent, 8/11/2008
- MacDonald N, “Kosovo police plan held up”, 11/11/2008
- Maslinski M, “How can we face up to this mess until we know how we got into it?”, 10/11/2008

- Mc Rae H, "The world's authorities must recognise the eastward shift in financial power", *The Independent*, 16/11/2008
- Morris N, "Mandelson urges Obama to resist US protectionists", *The Independent*, 7/11/2008
- Munchau W, "Now they see the benefits of the eurozone", 3/11/2008
- Mynchou W, "Why the British may decide to love the euro", *Financial Times*, 17/11/2008
- Pagano M, "We could come out of this crisis in much better shape", *The Independent*, 16/11/2008
- Parker G, "Europe to press US on reforms", 9/11/2008
- Penketh A, "Georgia mounts fight-back after accusations of aggression", *The Independent*, 18/11/2008
- Pisani-Ferry J, Sapir A, Weizsacker J, "Europe needs a concerted fiscal stimulus", *Financial Times*, 17/11/2008
- Prosser D, "Europe is unravelling but the ECB still doesn't quite get it", *The Independent*, 15/11/2008
- Richards S, "Dancing on the edge of the economic precipice", *The Independent*, 21/11/2008
- Savage M, "Mandelson warned not to backtrack on flexibility rights", *The Independent*, 19/11/2008
- Seilliere A, "What the EU and G20 can do to bring about economic recovery", 6/11/2008
- Skidelsky R, "What would Keynes have done?", 22/11/2008
- Smith A, "Has the time finally come for us to join the euro?", *The Independent*, 24/11/2008
- Smith A, "Putin's energy threat should be risible", *The Independent*, 17/11/2008
- Smits R, "Obama can be an inspiration to Europeans", 6/11/2008
- Stephens P, "A futile European contest for the ear of Obama", 11/11/2008
- Stephens P, "A futile European contest for the ear of Obama", *Financial Times*, 11/11/2008
- Strauss D, "Europe hits back at EU", 5/11/2008
- Tait N, Parker G, Hall B, "European leaders decide on deadline for reform blueprint", 8/11/2008
- Taylor A, "Industry opts to freeze pay and save jobs", *Financial Times*, 20/11/2008
- Wagtyl S, "Repression still rules despite thaw towards EU", *Financial Times*, 18/11/2008
- Warrell H, "Brussels to speed funds for regional economies", *Financial Times*, 24/11/2008

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Bengtsson Rikard, "**Constructing Interfaces: the Neighbourhood Discourse in EU External Policy**", *Journal of European Integration*, Volume 30, Issue 5, December 2008. Abstract: This article seeks to analyse European Union rhetoric concerning its European Neighbourhood Policy (ENP). The article employs an analytical framework built on regional security complex theory and the concepts of interface and recognition and analyses official rhetoric from EU representatives (primarily from the Commission but also the Council) in terms of EU self-image, images of the neighbourhood and perceptions of the interaction logic between the EU and the neighbourhood. The article concludes that the EU perceives itself as the motor of European security and as superior to the neighbourhood, but also that EU representative simultaneously notes the

interdependent character of the relationship and frame the ENP policy programme in terms of joint ownership.

- Fernández Mar Ana, "**Change and Stability of the EU Institutional System: the Communitarization of the Council Presidency**", *Journal of European Integration*, Volume 30, Issue 5, December 2008. Abstract: The aim of this article is to demonstrate the usefulness of taking into account the variable of EU institutional development when analysing the dilemma of the Council Presidency in terms of role conception. Using a historical institutionalist perspective, the article examines the path of the EU Council Presidency since its origins and argues that five decades of institutional feedback have altered its nature. Originally conceived as an intergovernmental function, today the Presidency is identified increasingly with the defence of Community interests. This process of institutional conversion has essentially limited the scope of action of the member states.
- Hagemann Sara, Hoyland Bjorn, "**Parties in the Council?**", *Journal of European Public Policy*, Volume 15, Issue 8, December 2008
- Hellström Johan, "**Who leads, who follows? Re-examining the party-electorate linkages on European integration**", *Journal of European Public Policy*, Volume 15, Issue 8, December 2008
- Hix S., "**Towards a partisan theory of EU politics**", *Journal of European Public Policy*, Volume 15, Issue 8, December 2008
- Lindberg Björn, "**Are political parties controlling legislative decision-making in the European Parliament? The case of the services directive**", *Journal of European Public Policy*, Volume 15, Issue 8, December 2008
- Lindberg Björn, Rasmussen Anne, Warntjen Andreas, "**Party politics as usual? The role of political parties in EU legislative decision-making**", *Journal of European Public Policy*, Volume 15, Issue 8, December 2008. Abstract: Scholars have raised doubts about the ability of political parties to fulfil their traditional role as 'transmission belts' between citizens and legislators in the EU. We discuss how the different institutional environment of the EU affects the assumptions and predictions of theories of political parties developed for the national context and discuss how political parties can influence EU legislative decision-making. We distinguish between partisan effects in the electoral and legislative arena, and argue for a clear distinction between the effects of national parties, national party delegations and transnational party groups when studying EU party politics. The empirical literature shows that, whereas parties play a role in most institutions, they are not always the dominant players, and their effect varies both across and within these institutions.
- Martens M., "**Administrative Integration through the Back Door? The Role and Influence of the European Commission in Transgovernmental Networks within the Environmental Policy Field**", *Journal of European Integration*, Volume 30, Issue 5, December 2008
- Muller E., Doloreux D., Heraud J.-Al., Jappe A., Zenker A., "**Regional Innovation Capacities in New Member States: a Typology**", *Journal of European Integration*, Volume 30, Issue 5, December 2008
- Rasmussen A., "**Party soldiers in a non-partisan community? Party linkage in the European Parliament**", *Journal of European Public Policy*, Volume 15, Issue 8, December 2008

- Tallberg J., Johansson M. K., **“Party politics in the European Council”**, Journal of European Public Policy, Volume 15, Issue 8, December 2008. Abstract: This article explores the extent to which the growing party politicization of the EU extends to the European Council. We advance the argument that three central factors shape the extent to which party politics influences European Council outcomes: the salience of an issue along the left-right dimension, the partisan composition of the European Council, and the cohesion and mobilization of transnational parties. We explore the influence of these factors empirically through an inventory of élite interview evidence as well as two case studies - the employment chapter of the Amsterdam Treaty and the Lisbon agenda. We conclude that the conditions for party influence in the European Council are demanding, and that the scope for party politicization is less extensive than in the other major EU institutions. The issues on the agenda of the European Council often cut across partisan divides, the heads of government are seldom mobilized along transnational party lines, and decision outcomes instead tend to reflect issue-specific coalition patterns.
- Warntjen A., Hix S., Crombez C., **“The party political make-up of EU legislative bodies”**, Journal of European Public Policy, Volume 15, Issue 8, December 2008
- Wonka A., **“Decision-making dynamics in the European Commission: partisan, national or sectoral?”**, Journal of European Public Policy, Volume 15, Issue 8, December 2008. Abstract: Its monopoly power to formulate policy proposals and set the European Union's (EU's) legislative agenda guarantees the European Commission considerable prominence in EU legislative studies. It is commonly conceptualized as a unitary actor, acting cohesively - often in its own supranational interest - in EU decision-making. Recent theoretical developments and empirical studies, however, cast doubt on this conceptualization. This paper takes up these matters and investigates the decision-making mechanisms and dynamics of the Commission's executive politics. Two case studies show that the formal division of power along portfolios puts formally responsible Commissioners in a privileged position to influence the content of legislative proposals in internal decision-making. This influence, however, is circumscribed by the opposition of other Commissioners. At least in the cases studied here, Commissioners' position-taking and conflict in internal decision-making follow a national and, to some extent, a sectoral rather than a partisan pattern.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- Biermann F., “Climate Governance Post-2012, Options for EU Policy-Making”, CEPS Policy Briefs, 20/11/2008, www.ceps.eu
- Cafaggi F., Micklitz H.-W., “Administrative and Judicial Enforcement in Consumer Protection: The Way Forward”, EUI Law Department Working Papers, 20/11/2008, www.eui.eu
- De Grauwe P., “Returning to Narrow Banking”, CEPS Commentaries, 14/11/2008, www.ceps.eu
- De Grauwe P., “The Banking Crisis: Causes, Consequences and Remedies”, CEPS Policy Briefs, 20/11/2008, www.ceps.eu
- Gros D., “Europe's Two Priorities for the G20”, CEPS Commentaries, 14/11/2008, www.ceps.eu
- Holst C., “Gender justice in the European Union. The normative subtext of methodological choices”, ARENA Working Papers, 5/11/2008, www.arena.uio.no

- Menéndez J. A., “Reconstituting democratic taxation in Europe. The Conceptual Framework”, ARENA Working Papers, 5/11/2008, www.arena.uio.no
- Prakken H., “Heuristics in Argumentation: A Game-Theoretical Investigation”, EUI Law Department Working Papers, 20/11/2008, www.eui.eu
- Prakken H., Sartor G., “More on Presumptions and Burdens of Proof”, EUI Law Department Working Papers, 20/11/2008, www.eui.eu
- Renda A., “I own the pipes, you call the tune: The net neutrality debate and its (ir)relevance for Europe”, CEPS Special Reports, 12/11/2008, www.ceps.eu
- Sartor G., “Sistemi basati sulla conoscenza giuridica e servizi pubblici”, EUI Law Department Working Papers, 20/11/2008, www.eui.eu
- Techau J., Skiba A., “Transatlantic Relations 2009: European Expectations for the Post-Bush Era”, EPIN Working Papers, 7/11/2008, www.ceps.eu
- Urrutia I., Lasagabaster I., “Language Rights and Community Law”, European Integration Online Papers, Vol. 12, 14/11/2008, www.eiop.or.at
- Vrooman J.C., “The Elderly Poor in the EU's New Member States”, ENEPRI Research Reports, 4/11/2008, www.ceps.eu
- Zuleeg F., “Tackling Europe's innovation deficit”, EPC Policy Brief, 6/11/2008, www.epc.eu
- Κοφίνης Γιάννης, “Μεγάλες Προσδοκίες...”, EKEM Γνώμες, 18/11/2008, www.ekem.gr

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- **12/11/2008:** Ο Όμιλος Προβληματισμού για τον Εκσυγχρονισμό της Κοινωνίας μας (ΟΠΕΚ) διοργάνωσε εκδήλωση με ομιλήτη τον τέως Πρωθυπουργό κ. Κώστα Σημίτη με θέμα: **«Η πορεία της οικονομίας στην Ελλάδα, την Ευρώπη και τον κόσμο»**, Αθήνα
- **10/11/2008:** Η Δ/ση Μεταπτυχιακών Σπουδών και Έρευνας, η Δ/ση Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, η Δ/ση Διεθνών Εκπαιδευτικών Σχέσεων και το Δίκτυο ελληνογαλλικών ΠΜΣ διοργάνωσαν ημερίδα με θέμα: **«Τα κοινά Ελληνο-Γαλλικά προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών»**, Αθήνα
- **26/11/2008:** Το ΙΣΤΑΜΕ-ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ διοργάνωσε εκδήλωση ανοικτού διαλόγου με θέμα: **“Μετανάστευση και πολιτισμικό κεφάλαιο στο Δήμο Αθήνας: Η πολυπολιτισμικότητα ως συντελεστής ανάπτυξης και κοινωνικής προόδου”**, στο Αμφιθέατρο της ΓΣΕΕ, Αθήνα. Εισηγητές είναι οι: Άννα Διαμαντοπούλου, Βουλευτής Α΄ Αθήνας, Πολιτικός Εκπρόσωπος ΠΑΣΟΚ σε θέματα Παιδείας, Αντώνης Κόντης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών Πανεπιστημίου Αθηνών, Νίκο Αγο, Δημοσιογράφος Μάρκος Παπακωνσταντής, Επιστημονικός Συνεργάτης ΙΣΤΑΜΕ και Συντονιστής ο Σταύρος Θεοδωράκης, Δημοσιογράφος
- **4-5/12/2008:** Το Κέντρο Πολιτικών Ερευνών του Παντείου Πανεπιστημίου διοργανώνει συνέδριο με θέμα τη μελέτη της ελληνικής κοινωνίας και πολιτικής για τη μεταπολιτευτική Ελλάδα με τίτλο: **«Η Κοινωνία Πολιτών στην Ελληνική δημόσια σφαίρα»**, Αθήνα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΕΕΠ

1. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- **Ανδρέου, Γιώργος**, Συνοχή και διαρθρωτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- **Διαμαντικός, Κων/νος - Τριαντόπουλος, Χρήστος**, Το Διαδίκτυο στην υπηρεσία της έρευνας, Εκδόσεις Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006.
- **Διαμαντικός, Κωσταντίνος**, Θεωρία και πρακτική της αξιολόγησης Προγραμμάτων, δράσεων και πολιτικών, Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- **Δούση, Εμμανουέλα**, Η κοινοτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- **Καζάκος, Πάνος**, Αναθεώρηση του συντάγματος και Οικονομία. Δοκίμιο οικονομικής ανάλυσης των συνταγματικών θεσμών, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007.
- **Καζάκος, Πάνος**, Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας, Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Αθήνα 2005.
- **Κουτσιαρός, Αθανάσιος**, "www.ΠολιτικόΙσλάμ.online.tr" Η ηλεκτρονική παρουσία του Τούρκικου πολιτικού Ισλάμ στο διαδίκτυο, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- **Κουτσιαρός, Νίκος**, Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση. Υποδείξεις με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2003.
- **Κουτσιαρός, Νίκος**, Ποιος ελπίζει ή φοβάται τις Βρυξέλλες; Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στις αγορές εργασίας, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- **Μπότσιου, Κων/να**, Μεταξύ NATO και ΕΟΚ. Η Ευρώπη σε αναζήτηση μιας αμυντικής και πολιτικής ένωσης, 1949-1957, Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
- **Koutsiaras, Nikos**, Understanding Economic and Monetary Union, Institute of European Integration and Policy, Metamesonykties Ekdoseis, Athens 2005.

2. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

A. Μέλη ΔΕΠ και Συνεργάτες από άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

- **Διαμαντόπουλος, Χρήστος**, "Διοικητικές αντιλήψεις και Διοικητικά συστήματα: Αγγλοαμερικάνικη και ευρωπαϊκή παράδοση". WP. A01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0106
- **Καζάκος, Πάνος**, "Ανταγωνιστικότητα, Ανάπτυξη και Απασχόληση. Εθνικές δυνατότητες και προτεραιότητες.", WP. A03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0304
- **Καζάκος, Πάνος**, "Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας", 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/Met.Ekd.pdf
- **Κουτσιαρός, Νίκος**, "Η στρατηγική της Λισαβόνας και η έκθεση Kok: Μεταξύ οικονομικής σκοπιμότητας και πολιτικής ορθότητας", WP. A02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0205
- **Λάβδας, Κώστας - Χρυσόχου, Δημήτρης**, Νέες κατευθύνσεις στη μελέτη της ευρωπαϊκής πολιτείας, WP. A02/06 (2006) στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0206
- **Μαραβέγιας Ν.**, «Σε αναζήτηση ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ύπαιθρο», WP. A01/08 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0108.pdf
- **Τζιφάκης, Νικόλαος - Φακιολάς, Ευστάθιος Τ.** "Οι επιχειρήσεις ειρήνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια", WP. A02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0202
- **Ananiadis, Blanca**, "From Lisbon to Lisbon: Narratives of Social Europe". UACES 37th Annual Conference and 12th Research Conference, WP. A02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0207
- **Attina, Fulvio**, Building the Union: an evolutionist interpretation, IEIP-EKEM (Conf.) 09 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)09.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)09.pdf)
- **Bellamy, Richard**, New modes of democracy: Can there be EU Democracy without parties or political representation? IEIP-EKEM (Conf.) 08 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)08](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)08)
- **Castiglione, Dario**, Notes on "The role of political identity in European integration", IEIP-EKEM (Conf.) 07 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)07.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)07.pdf)
- **Diamantopoulos, Christos**, "Thoughts on logical positivism, simon's decision theory and the aristotelian teleology", WP. A01/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0107
- **Kaczynski, Piotr Maciej**, "Polish Dilemmas on the New European Union Treaty", Institute of Public Affairs(Warsaw)στο eeep.pspa.uoa.gr/IPA.pdf
- **Kassimatis, George**, Common cultural roots - The cornerstone of the European Union IEIP-EKEM (Conf.) 05, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)05.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)05.pdf)
- **Kazakos, Panos**, After the Constitutional Debacle: What way ahead for the Union?, IEIP-EKEM (Conf.) 10, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)10.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)10.pdf)
- **Kazakos, Panos**, Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990-2003 στο eeep.pspa.uoa.gr/WEP.pdf
- **Kazakos, Panos**, Scenarios for the future of Europe, WP. A01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0105

- **Koutsiaras, Nikos - Andreou, George**, Small can be beautiful: The EU budget - and the financial perspectives for 2007-2013, WP. A01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0104
- **Manitakis, Antonis**, The impasses in constitutionalising the EU and the perspective of moving from the shared sovereignty of states to "condominium" of peoples, IEIP-EKEM (Conf.) 02 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)02](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)02)
- **Pagoulatos, George**, Deepening vs Widening: Revisiting the dilemma, IEIP-EKEM (Conf.) 06_στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)06.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)06.pdf)
- **Papadopoulou, Lina**, Lost in "translation" or, how political visions IEIP-EKEM (Conf.) 04: regarding the future of Europe are "translated" into constitutional arrangements
- **Taylor, Paul**, The State of European Integration: a view on the present and future perspective, IEIP-EKEM (Conf.) 01 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)01](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)01)
- **Trechsel, Alexander**, The Swiss model: a bonanza for EU studies, IEIP-EKEM (Conf.) 03, [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)03](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)03)

B. Ερευνητές και Επιστημονικοί Συνεργάτες Ε.Ε.ΕΠ

- **Διαμαντικός, Κωνσταντίνος - Λαμπρίδης, Παναγιώτης**, "Η Αναζήτηση της Ειρήνης στο Αιγαίο: Μια Συνολική Αποτίμηση της Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις", WP. B08/04_2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0804
- **Διαμαντικός, Κωνσταντίνος**, Θεωρία και μέθοδοι αξιολόγησης κοινωνικό - οικονομικών παρεμβάσεων, WP. B05/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0506
- **Μανουζάς, Ζήσης**, "Μείωση των ωρών εργασίας: Είναι αποτελεσματικό μέτρο για την αύξηση της απασχόλησης;", WP. B07/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0704
- **Ματσουκά, Κλεοπάτρα**, Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Προβλήματα, Προοπτικές, Προκλήσεις, WP. B04/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0406
- **Μπουρίκος, Δημήτρης**, Ζητήματα κοινωνικοασφαλιστικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα, Επιστημονικές και προτεινόμενες βιβλιογραφίες, WP. B03/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0306
- **Παπούλιας, Ευάγγελος**, Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο της εθνικής πολιτικής μουσείων. Περιπτώσιολογική μελέτη Αρκαδίας, WP. B01/07, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0107
- **Σκάλκος, Δημήτρης**, "Από τον Ρεπουμπλικανικό Φιλελευθερισμό στη Δημοκρατία των Ελευθεριών: Μία προσέγγιση ανα-σημασιοδότησης της "φιλελεύθερης σοσιαλδημοκρατίας", WP. B02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0207
- **Σοφού, Στεργιούλα**, "Η Αναπτυξιακή Βοήθεια ως μέσο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Περίπτωση των Δυτικών Βαλκανίων", WP. B06/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0604
- **Τριαντιδής, Αρης**, "Οικονομικές προεκτάσεις της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Βαλκάνια", WP. B05/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0504
- **Andreou, George**, Regional Policy in Greece Sectoral Case Study The Operational Programme "Competitiveness", WP. B01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0104
- **Choros, Panagiotis**, Political Conditionality in the European Neighbourhood Policy: The Case of the Southern Mediterranean WP. B02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0205
- **Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos**, The Greek Contribution to CFSP and Civilian Crisis Management, WP. B02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0204
- **Frangakis, Nikos - Papayannidis, A.D. - Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos**, FORNET CFSP Annual Report 2004-Greece, WP. B03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0304
- **Kotsiaros, Athanasios**, The change of the Greek foreign policy strategy towards Turkey: the Greek official political discourse, WP. B01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0106
- **Petrelli, Marina - Vallianatou, Anna**, The medium-small and big member states: willing enough to draw common positions during the European Convention and IGC debate on CFSP and ESDP?, WP. B02/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0206
- **Triantafyllou, Martha**, Forecasting conflicts with the use of event data: The Greek-Turkish case of Imia, WP. B04/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0404
- **Trantidis, Aris**, Interests, Ideas and Norms: The Strategy of 'Symbiosis' in the European Neighbourhood Policy, WP. B03/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0305
- **Trinquelle Isabelle**, "La spécificité de la gestion des déchets dans les îles au regard du droit communautaire" στο eeep.pspa.uoa.gr/IsabelleTrinquelle-French.pdf
- **Vallianatou, Anna**, The Iraq crisis: did the fourth EU-Greek Presidency follow a problem solving approach?, WP. B01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0105

Κείμενα εργασίας Μονάδα Τουρκίας

- **Kotsiaros, Athanasios**, "Turkish National Elections 2007: Choosing between democracy and authoritarianism", RUT-WP03/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP03.07.pdf>
- **Κουτσιαρός, Αθανάσιος** (επ.), «Η Ευρωπαϊκή Κοινή Γνώμη και η Τουρκία: Διαπραγμάτευση ενάντια στη θέληση των ευρωπαίων πολιτών;» RUT-WP02/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP02.07.pdf>
- **Τριαντόπουλος, Χρήστος**, «Τουρκική οικονομία: Το τρένο του 2006 θα εκτροχιαστεί το 2007;», (2007) RUT-WP01/07 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP01.07.pdf>
- **Τσαπακίδης, Χρήστος**, «Οι Ρωσοτουρκικές Σχέσεις στη Μεταψυχροπολεμική Εποχή: Επαναπροσδιορισμός και Νέες Τάσεις», RUT-WP04/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP04.07.pdf>